

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XV. NÚMERO 333

15 DE FEBRER DE 1996

PREU: 200 PTS

anys lleials a Mallorca

Participants al Primer Festival LADY'S GYM, un gimnàs femení situat troba al carrer de la Vinyassa, just darrera el Corte Inglés de Ciutat.

Cil Buele, regidor de l'Ajuntament de Ciutat, Marià Socies, conseller d'Agricultura del Govern Balear, i Mateu Joan, editor de L'ESTEL, el vespre de la celebració del 15 anys de L'ESTEL a Can Tronca de Sant Joan. Foto: Xim Gual de Torrella.

Són les modistes del taller artesanal de na Carme Bleda a la barriada dels Hostalets.

En Julián Moreno és el president del Centre Cultural de Pensionistes i Jubilats de Son Gotleu. Organitza excursions, xerrades, foguerons, gimnàstica, bingo, ballades i més coses. No tenen aturall, aquesta gent de la tercera edat de Son Gotleu.

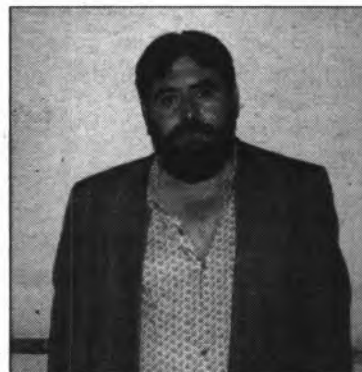

Són els més petits del grup "Son Rapinya Teatre" en un fragment del seu segon muntatge Tres ciris per santa Petúnia.

Mou-te per la llibertat d'expressió

Vine dilluns dia **11 de març a les 9'30 h.** al jutjat núm. 2 (Via Alemanya) a la vista contra la llibertat d'expressió.

- Demandant: Ventura Rubí, venedor d'aigua i polític del PP.
- Demandats: Jaume Sastre i Mateu Joan, col·laborador i director de L'ESTEL.
- Jutge: Juan Pedro Quintana Carretero.
- Peritatge lingüístic realitzat per Antoni Artigues i Gabriel Oliver (Majoral).
- Testimonis citats per la defensa: Miquel Àngel March (GOB), Pere Sampol (PSM), Francesc Obrador (PSOE), Ramon Aguiló (exdelegat del MOOP), Damià Perelló (geòleg i membre de la Coordinadora de Llubí), Joan Sans i Jordi Llabrés (Coordinadora de Sencelles), i Antoni Rodríguez (geòleg i professor de la UIB) i Joan Roig (regidor de Sencelles). Ω

Juan Pedro Quintana Carretero, titular del jutjat penal núm. 2, jutjarà els mallorquins Jaume Sastre i Mateu Joan de L'ESTEL per un presumpte delictes d'injúries contra el polític del PP Ventura Rubí. Per saber de quin peu es calça aquest jutge, hem entrevistat Joan Vicenç Colom (a la fotografia) contra qui va posar una demanda semblant el polític del PP González Ortea, recentment implicat en l'escàndol de corrupció de l'IBASAN. (Per a més informació, vegeu la pàgina 21.)

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 4 L'antifranquisme
- 6 L'esperit republicà
- 7 Pere Felip
- 9 George Orwell
- 10 Independència
- 11 S'espanya Espanya
- 12 Galeria de fantasmes
- 13 Binissalem-G.C.
- 19 Cuina de na Tonina
- 21 Carn capolada
- 23 Gloses
- 24 Rondalles, 100 anys

Especial dedicat a les barriades que confronten amb la carretera d'Inca, de Ciutat. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

LA BITACORA
DORADA
Restaurant

peixos i mariscs frescs
OBERT CADA DIA

Trafalgar, 23 • Tel. 26 34 10
Ciutat Jardí (Coll d'en Rabassa) • 07007 Palma

Foc i Fum

Els empleats d'aquesta botiga a la barriada de Pere Garau són un estol de feixistes antimallorquins. Ho poguérem sentir a la botiga i ho confirmàrem parlant-ne amb els veïns. Millor que no hi aneu a comprar.

• Els jutjats no han admès a tràmit la querrela que els senyor Eduardo Zaplana, president de la Generalitat Valenciana, havia presentat contra el Bloc Jaume I, personalitzada en el seu secretari Eliseu Climent, per l'anunci que el Bloc Jaume I va publicar en alguns mitjans de comunicació durant la campanya electoral aconsellant als valencians que no el votassin com a president. Afortunadament, la jutgessa s'ha encarregat de recordar-li que un polític està sotmès per raó del seu càrrec a la crítica dels ciutadans.

• Aquest no ha estat el cas del jutge de Mallorca, que sí va admetre a tràmit la querrela posada per Ventura Rubí, segon batle de Sencelles, a Mateu Joan i Jaume Sastre, per injúries escrites damunt L'ESTEL; judici que es farà el pròxim dia onze de març a les 10 del matí als jutjats de Via Alemanya. Un judici a la llibertat d'expressió el qual, vistes les sentències i les no admissions a tràmit d'altres jutjats de la geografia espanyola, esperam que ens sigui favorable.

• 250.000 persones està previst que signin el Manifest que ha elaborat el Bloc Jaume I per condemnar les agressions sofertes per alguns concitadans nostres del País Valencià pel sol fet de parlar la llengua del seu país als funcionaris de l'administració autonòmica. Es pretén d'aquesta manera pressionar la Presidència de la Generalitat Valenciana perquè aquests funcionaris rebin les sancions previstes per la llei, les que hauria rebut un funcionari que agredís un ciutadà per parlar-li en castellà. A la redacció de L'ESTEL tenim impresos d'aquest manifest a disposició d'entitats i grups nacionalistes que vulguin recollir signatures.

• Xàtiva, símbol de la resistència dels valencians als invasors espanyols, té un batle (PP) que ha ofert recol·locar cap per amunt el retrat de Felip V que la ciutat té l'orgull de tenir cap per avall com a signe d'eterna memòria de la destrucció i incendi de què va ésser objecte pels borbònics. És un símbol només, però justament per això té el valor simbòlic que

Cada dia veim més mallorquins joves que participen en les manifestacions per a la independència. Aquesta al·lota és de les més joves que vàrem veure a la darrera manifestació del 31 de desembre passat. És na Mònica López i Chicano, filla del nostre col·laborador Miquel López Crespi. Endavant a la joventut mallorquina que lluita per una Mallorca lliure!

A la barriada dels Hostalets, paral·lel al carrer d'Aragó, hi ha la "calle del Caballero d'Asphelt". I que no sabeu qui era aquest home? Idò era el malparit que comandava les tropes castellano-franceses que envaïren Mallorca l'any 1716, quan ens arrabassaren les llibertats i ens incorporaren a l'Estat imperialista espanyol. L'Ajuntament de Ciutat, amb molt bon criteri, conserva el nom d'aquest indesitjable a aquest carrer perquè els bons mallorquins sàpiguen qui és i vagin a pixar a aquest cantó els vespres de bauxa.

li donen els bons valencians: el retrat de Felip V està molt bé tal com està ara, cap per avall, i cap presentació d'excuses no té perquè redreçar-lo. Prova d'això és l'èxit que ha obtingut una determinada marca de vinagre per utilitzar la imatge de Felip V amb el cap per avall.

• Els rectors de les universitats de tot l'Estat espanyol van acordar recentment proposar al ministeri l'homologació dels títols de valencià i de català, i el ministeri ho va aprovar. És un pas important, significatiu, per acabar amb tots els equívocs, ambigüitats i malentesos sobre la unitat de la llengua catalana a nivells oficials. Ha estat una iniciativa de les universitats valencianes, que cal aplaudir i valorar.

• Mentrestant, la conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana retira l'homologació, incorrent d'aquesta manera en el major ridícul davant el món cultural i universitari, no solament dels Països Catalans, sinó a nivell estatal i internacional. És tracta d'una mesura amb poques conseqüències pràctiques, que deixa a la potestat de la Junta Qualificadora aquesta homologació. Però, des del punt de vista polític, suposa que l'actual govern de la Generalitat no està disposat a acceptar ni tan sols el plantejament català-valencià-balear que ja els anys trenta defensava el canonge Alcover de Manacor.

• A l'Última Hora (25 de gener d'enguany) hem llegit la bona notícia que el nostre col·laborador Miquel López Crespi —que ha guanyat tots els premis de teatre dels Països Catalans— veurà representada ben aviat l'obra *El cadà-*

ver al Teatre Principal (dirigit per Pere Noguera). Sabeu que els espanyolistes del PSOE mai no volgueren representar l'autor més guardonat de Mallorca? Sabíeu que Nicolau Llaneres, mà dreta de Ramon Aguiló, rebutjà un *Homenatge al poeta mallorquí Bartomeu Rosselló-Pòrcel* escrit per Miquel López Crespi i que havia guanyat el premi de la Diputació d'Alacant? Els pro-monàrquics del PSOE s'estimaren més donar milers de milions per a obres espanyoles o ajudar a segons quins grups reaccionaris que no retre un homenatge a Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Sembla que en Damià Pons, el conseller de Cultura del CIM, no vol cometre els errors del PSOE. És indignant i fa vergonya que, mentre es promociona i enlaira el teatre mallorquí més gonella i reaccionari (Xesc Forteza, etc), els nostres autors contemporanis hagin d'esperar vint-i-cinc anys per veure representada alguna de les seves obres. Vergonya, senyors de la cultura de Mallorca, vergonya.

• La primera empresa de treball temporal de Mallorca especialitzada en col·locació de treballadors del transport aeri, Aviatime, ha començat a operar a partir del primer de febrer passat. Aquesta empresa donarà feina a cinc-centes persones a l'any a l'aeroport: facturació, mecànics, manteniment, *handling* i de tripulants de cabina de passatgers (TPC's). La gent que estigui interessada en aquesta feina es pot posar en contacte amb na Chantal Jourdain o na Clara Carrington. Tel. 723040, Fax 722818. De res.

• Les botigues de sexe (sex shops) han proliferat de manera considerable a la barriada del Güell i a tot Ciutat. Es veu que això de boixar agrada a molta gent. I fer-ho de manera sofisticada, encara més.

• Votar partits espanyols és apedregar les vostres teulades. Pagar per pagar, votau partits mallorquins.

• De partits espanyols només n'hi ha tres: PP, PSOE i EU. Cap mallorquí amb dos dits de seny els hauria de votar.

• L'altre diassa, convidats per UM de s'Arenal, anàrem a una roda de premsa on una sueca s'encaparrota perquè tot déu parlàs mallorquí. Aquest xafarder que escriu va abandonar la reunió de manera precipitada, perquè a més de tenir altres feines millors, no estava per impertinències. De totes maneres, ja abans de començar la roda, va prendre uns apunts que són els que segueixen: resulta que l'escoleta

HAN DIT.

Bartomeu Prohens, autòlibre *Inquisició i bruixes Mallorca (1578.1650)* segle XVIII és el període sic de la bruixeria a M ca. Ens trobam amb casos que a les rondalles ten històries relacionades amb la inquisició.

ΩΩΩ

Pep Matas: Durant els darrers anys cap inspector del nacional de policia destituit a Balears ha aprovat l'examen per a inspector en cap proves es fan a Madrid mirau per on, la immensa majoria dels qui aprèn estan destinats a Madrid. Aquest no és més que un detall del malestar existent a Balears pels esdeveniments negatius que es vénen duint i que provoquen il·lusió i desgana.

ΩΩΩ

Pilar Rahola (ERC): Balears encapçala el rànquin d'espòli fiscal de l'estat espanyol.

ΩΩΩ

Miquel Alenyar, president Cercle d'Economia: L'Estat vigent és molt reduït, e clarament insuficient. El Cercle d'Economia creu que les necessitats d'autogovern són peremptòries per a illes, pròsperes i competitives que han de vetllar per el seu futur sigui possible vers, pròsper i competitiu.

ΩΩΩ

Josep Planas, fotògraf document gràfic més important es plasmarà el diàleg dels Països Catalans com a una sola nació.

ΩΩΩ

Josep Rull, secretari general JNC (joventuts de Catalunya): Pujol és l'únic candidat per aconseguir, ara per ara, la independència de Catalunya.

ΩΩΩ

José Albadalejo, propietari Yanko: Madrid ens ha donat un mal terrible.

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA
INFORMA
INFORMA

El jutge Calderón a les tertúlies d'en Pere Gil, al restaurant Las Tinajas, juntament amb el director de L'ESTEL, Mateu Joan, i l'insubmis Tomeu Martí, a ui demanen quatre anys de presó. Aquestes tertúlies es fa cada dilluns, amb un ambient de cordialitat.

nova de s'Arenal, que és municipal, no té calefacció i els nins i nines de 0 a 3 anys han aplegat pneumònies, bronquitis i constipats; que els professors duen abrics per fer feina; que han fet instàncies a l'Ajuntament i denúncies a Sanitat; que abans de l'hi-

vern hi havia trenta-cinc infants a l'escoleta, però ara només n'hi ha deu per mor del fred. Tercermundisme total a l'escoleta municipal d'infants de s'Arenal de Llucmajor, i sueques imbècils que demanen insistentment que es parli castellà en públic. Ω

BALL DE BOT

Entrevista amb Margalida Orell, de sa Revetla de Sant Antoni

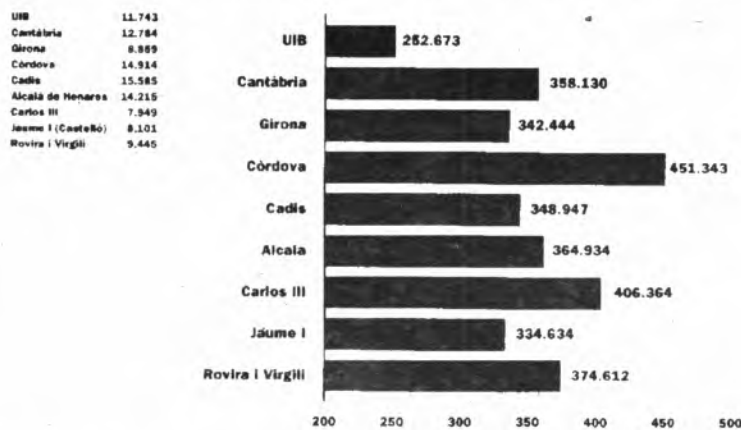
Sa Revetla de Sant Antoni és una formació de músics i balladors, que va néixer l'any 81 a Son Ferriol, de la mà de mossèn Llorenç Miquel, Miquel Salom i Margalida Orell. Ha investigat la música i les lletres populars, sense oblidar les tonades del camp, i ha recuperat els vestits tradicionals per a les seves Mostres. És el grup fundador i organitzador de la Festa Folklòrica Cultural Mallorquina, una trobada d'agrupacions de Mallorca i d'altres països i regions que se celebra anualment, i l'any 1983 va iniciar les ballades a la plaça de Santa Eulàlia dins les festes de Sant Sebastià. L'any 1992 enregistren un disc, *Després d'onze anys*.

- Quants de components formen Revetla de Sant Antoni?
- Trenta persones, entre músics i balladors.
- Com veis l'estat actual del ball de bot?
- Hi ha molta gent que hi participa i que espera que rebi un nou impuls. El ball de bot tindrà un bon futur si es treballa, però s'ha de treballar bé.
- Vos sembla que tothom, incloses les institucions, col·laboren a bastament?
- Es rep poca ajuda. Esperam que la que ens ha promès arribi, perquè hem passat uns anys molt difícils. Fa quatre anys s'ajudava més.
- Continuareu organitzant la Festa Folklòrica Cultural Mallorquina?
- Hi ha molta il·lusió, però depèn en bona part de les institucions. Sense ajuda la il·lusió no basta.
- A part de les Mostres i ballades, sou partidaris d'oferir recitals?
- Fer recitals és important, però la gent ha de poder seure i les places no estan preparades. Ω

L'ESTEL de Mallorca

Comparació amb universitats similars en número d'alumnes.

Pessetes rebudes per transferències corrents per alumne matriculat. Curs 94/95

Els espanyols ens roben. I, si no ho creis, mirau al gràfic amb les universitats forasteres ben provistes de doblers i les nostres sols que puguin anar. El cas de la UIB és d'escàndol. No és estrany que el nostre conseller de Cultura protesti i no en vulgui les competències.

HAN DIT...

Joan Josep Mateos, president del Consell d'Estudiants de la UIB: La UIB té una subvenció d'aproximadament 3.000 milions del MEC, quan si comparem amb altres universitats de dimensions semblants a la nostra hauríem de rebre 4.220 milions com a terme mig. Que ningú digui que no ens discriminem.

ΩΩΩ

Jaume Santandreu: Mentre semblin més mascles dos homes que es maten a la guerra que dos homes que es besin dins la nit, el món seguirà anant de capoll.

ΩΩΩ

Jordi Pujol: CiU no pactarà amb qui no respecti la nostra política lingüística.

J. PUJOL

ΩΩΩ

Terenci Moix, escriptor: Jo cada vegada que sent el Papa de Roma l'escanyaria, vaja. Directament. Aquell home és un criminal en potència, hauria de callar d'una vegada. Per això a la novel·la he posat bisbes que van amb nins, crec que he d'ensenyar l'altra cara.

ΩΩΩ

Josep Maria Palau i Camps: La novel·la que estic escrivint és una reivindicació d'un passat en què els Països Catalans vivien a tres regnes confederats i disposaven de moneda pròpia. Si es va fer en el passat, per què no ara?

Carta oberta a Francesc Berga i Picó, expresident i exgerent de la C.A.P.

Senyor director de L'ESTEL:

Vos prec que, per favor i si fos necessari d'agenollat damunt un feix d'espinalers, amb el cos ple de cilicis i el cap coronat d'argelagues, me publiqueu aquesta carta. Vos ho agrairé i molt.

Hola, Francesc, som en Guillem Cremat, de sa Pobla, aquell tan protestador. Te'n recordes de mi? Com te va la vida? Supòs que et va millor que quan estaves dins sa presó. Deu esser molt trist i amarg. Deu esser penós de tot i deu produir un fort dolor de cor això d'estar tancat entre reixes. Ho manifestaves ben clar al llibre que publicares no fa gaire.

He llegit atentament les declaracions que has fetes als diaris forasters de Ciutat i he pogut constatar que atakes de manera despietada unes persones que no saben lligar dues paraules seguides per escrit o

que se n'afluïxen de contestar-te perquè troben que no val la pena de mesclar-se amb gent com tu. Si penses que tens raó per què no contestares n'Ernest Escandell quan va publicar el seu llibre *Quimeres d'un periodista*? O és que no volgues combatre amb ell per por de sa por? No volgues peres amb un professional perquè sap manejar la ploma? I ara que hi pens; els poblers diuen que sempre estic pel mig o per ses voreres. Tan de bo haguéssim estat centenars els poblers que t'haguessin demanat contes quan les coses ens semblaven mal fetes devers la Cooperativa Agrícola Poblara. Creu-me que t'hauríem fet llaurar més dret que la verga d'un bou quan està entusiasmat.

Només te vull aconsellar, i mai ho has d'oblidar: qui mal anda, mal acaba. Guillem Crespi Pons Ω

NO BAIXI A PALMA

ROTULOS
ARENAL

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR
DEL CARTELL MÉS SENZILL AL RÈTOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX
...I A PREUS DE S'ARENAL!
C/ MILITAR, 242 (devora Correus) • S'ARENAL
TEL. 74 32 62

MundiAgua S.L.

TRACTAMENT D'AIGUA
HIDRÀULICA I ELECTRICITAT
Solucionam el seu problema
de salinització i descalcificació

General Weyler, 46 • Tel. 79 51 77
Pla de na Tesa (Marratxí)

TENNIS
SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. footing
Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). II part

1936-39: la dreta feixista contra l'esquerra (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Repressió i acumulació de capital

La gran crisi de 1929 va provocar dins el món capitalista una onada de pànic. Aquest terratrèmol econòmic que s'acabava successivament a Amèrica i Europa posava de manifest d'una forma ben clara el fracàs del liberalisme econòmic. I, el que pareixia més greu a la burgesia, semblava confirmar les prediccions marxistes: el capitalisme es destruïa ell mateix víctima de les seves pròpies contradiccions.

A partir de 1929, i al llarg dels anys trenta, el gran capital comença a pensar que inevitablement la crisi portarà les classes populars vers la revolució socialista. En el pla polític, a l'Estat espanyol, pensen que la democràcia burgesa (la II República) no representa cap garantia per a preservar els interessos de classe o de casta parasitària (exèrcit, església, terratinents). Per altra banda i, malgrat períodes de forta clandestinitat i

eficient el bloc explotador (malgrat aquest hagi cedit alguna parcel·la de poder als grups nazi-feixistes que encapçalaven aquests moviments antimarxistes).

L'arribada del feixisme

En els anys vint i trenta un gran sector del capital internacional (Alemanya, Itàlia, el Japó) es decideix pel feixisme com a fórmula política adient per a augmentar els guanys i beneficis de la gran propietat i poder entrar en una nova fase d'acumulació de capital imprescindible per a portar endavant la política ultranacionalista i imperialista que menarà, en un curt espai de temps, a la II Guerra Mundial. Es tracta, tant a nivell internacional com a nivell de l'Estat espanyol, d'anar impulsant, mitjançant la repressió més cruel i violenta, l'assassinat en massa de sectors sencers de les avantguardes

nou Estat sorgit de la guerra.

A més, entre 1936 i 1951 el gran capital financer aconsegueix:

a) Multiplicar per quatre el capital que tenien sis grans bancs abans de la guerra (Español de Crédito, Hispano-Americano, Central, Bilbao, Vizcaya i Santander). Aquests sis bancs controlaven en aquells anys el 75 % del total del capital bancari de l'Estat.

b) Augmentar al màxim la producció industrial i l'obtenció de plusvàlua mitjançant la superexplotació de la classe obrera.

c) Un enriquiment general de la burgesia industrial i una concentració eficient de la banca per a anar controlant altres sectors econòmics superditats (petita indústria, petita propietat agrària, petit comerç, etc).

d) Estancament de l'agricultura i control dels beneficis de la gran propietat pel capital financer.

e) Fins als anys seixanta, manteniment de les classes populars en un nivell de consum molt inferior al d'abans de la guerra.

Assassinats en massa per a mantenir el poble desorganitzat i atemorit

Pensem que l'any 1936 la burgesia i els sectors parasitaris de terratinents, església i militars, veien venir un canvi que amenaçava els seus privilegis. Els pareixia que al seu davant només hi havia una alternativa: capitalisme o socialisme. Per tant, optaren sense cap mena d'escrúpols per un model d'estat autoritari que els garantís la dominació permanent damunt el poble.

A més d'optar per l'eliminació física i política de les avantguardes populars, opten igualment per la concentració absoluta de tot el poder en mans d'un exèrcit regular modern (l'exèrcit franquista).

Els milers i milers de morts, i els assassinats en massa -comesos per militars i falangistes, no eren tan sols el producte (malgrat que també hi hagué casos d'aquests) de quatre exaltats que feien les coses d'una manera individual i anàrquica. La norma general de la repressió obee a un pla ben predeterminat i experimentat amb èxit a l'Alemanya nazi i a la Itàlia feixista.

Es tractava de garantir durant un llarg període històric un grau de repressió altíssim per a mantenir durant un perllongat espai de temps el poble desorganitzat i atemorit. D'aquesta manera el Bloc Dominant va poder fruit d'una llarga fase d'acumulació intensiva de capital a base de la superexplotació de la classe obrera i dels altres sectors populars.

Ha estat mitjançant aquesta dictadura terrorista de la burgesia (això fou el franquisme) com el capital

bancari-financer aconseguí la direcció econòmica de la nostra societat.

Els grans ideals de la "Cruzada"

Obtinguda la victòria militar damunt el poble, anihilades les seves avantguardes i bona part del mateix poble, desfetes tota mena d'organitzacions polítiques, sindicals i culturals, la lluita permanent d'interessos dins el Bloc Dominant (una vegada esvaïda la por dels anys trenta envers la revolució proletària) ha portat a la consolidació total del gran capital bancari-financer i a una certa marginació política i econòmica dels aliats de llavors (la classe terratinent i el capital industrial).

L'assassinat en massa no fou altra cosa, en definitiva, que portar endavant una política econòmica altrament de com s'havia fet fins al 1936. Aquests foren realment els grans "ideals" de la *Cruzada*.

Els historiadors parlen de 100.000 morts a les trinxeres, 10.000 morts per bombardeigs de l'aviació, 200.000 afusellats per falangistes i militars a l'Espanya franquista, 200.000 presoners executats o morts per malalties des de l'any 1939 al 1943 dins la presó o camps de concentració de la *Nueva España*. 500.000 morts per a consolidar i mantenir els privilegis de sempre.

Victòria total dels feixistes

La derrota dels treballadors l'any 1939, la supressió dels migrats estatus d'autonomia que havia concedit la República Espanyola, consagren, per molts d'anys, el domini sangnant de la burgesia monopolista de l'Estat.

En la revista *El Mirall* (núm. 61, pàgs. 19-24) podem trobar una bona aproximació al que va ser el regnat del terror feixista a Mallorca. L'article "La repressió franquista a Palma", signat per Francesc Tur Balaguer, R. Carbonell, M.L. Lax i M. Ocio Villar, és ben representatiu al respecte. "Pel que fa a la base social dels represaliats, era molt homogènia: la classe treballadora, la base social de l'esquerra i al seu costat alguns membres de professions liberals i petita burgesia progressista. Hi hagué també algun cas d'empresonament de 'rics d'esquerra' als quals s'incautaven els béns. Es calcula que el nombre de morts provocats per la repressió al llarg de la guerra oscil·là entre 2.000 i 2.500 persones.

"Les zones de Palma més afectades foren les barriades obreres encara que la repressió s'estengué pràcticament a tots els barris de la ciutat. Els escamots feixistes actuaren a Son Rapinya, Son Serra, la Vileta i al

Feixistes (el "Conde Rossi"), militars (el tinent coronell Garcia Ruiz) i el clergat, caps visibles de la repressió contra els republicans, anarquistes, nacionalistes i comunistes de les illes.

profunda repressió, la classe obrera i sectors populars arriben a l'any 1936 (any de la victòria electoral del Front Popular) enfortits per un llarg procés històric d'acumulació de forces iniciat en el darrer terç del segle XIX i que s'ha anat consolidant a poc a poc. Cal no oblidar el regiró produït dins els sectors reaccionaris l'any 1934 a causa de la Revolució Proletària d'Astúries.

Els grups burgesos, davant aquesta situació, van abandonant d'una forma accelerada tots els mitjans organitzatius tradicionals del capitalisme liberal: partits polítics i parlamentarisme burgès. Els sectors clau del Bloc Dominant (grans propietaris agraris, capital industrial, capital financer) ajuden a sostenir, cada vegada més decididament, formes polítiques totalitàries i terroristes, nacionalistes i feixistes del tipus que a Itàlia i Alemanya s'han demostrat utilíssimes per a la destrucció física de les organitzacions obreres i populars i han servit d'una manera

obreres i populars (comunistes, socialistes, anarquistes, republicans, gent sense partit però de tendència progressista) una nova superestructura "jurídica" que, emprant el terror legalitzat, el terror d'Estat, pugui mantenir, consolidar i desenvolupar el model de producció capitalista amenaçat per la classe obrera.

Els guanys del gran capital financer

A l'Estat espanyol, l'extermini i l'anihilació física i política del proletariat durant la guerra i postguerra, l'eliminació de tota forma d'organització popular partidista o sindical -reformista o revolucionària-, o simplement cultural, permetrà al Bloc Dominant burgès-terratinent continuar ampliant els seus beneficis i la seva dominació ininterrompudament fins al present.

El *Banco de España* i el *Consejo Superior Bancario* constituïran durant anys centres privilegiats que dirigeixen la política econòmica del

HAN DIT...

Víctor Gayà, psicòleg, autor del llibre *Manual per protegir-se de mestres i educadors: Tots són i som mestres i educadors en potència: els pares, els fills, els amics, els veïnats, els sacerdots...*

ΩΩΩ

Miquel Batllori, historiador i jesuïta: Els Estats de la Corona d'Aragó gaudiren d'una autonomia amplíssima fins l'any 1714. Això explica perfectament la diferència de mentalitat autònoma d'Aragó, Catalunya, València i Mallorca respecte a altres regions espanyoles. Aquests països de la Corona d'Aragó posseïen les seves Corts, llengua moneda i legislació, quelcom que ha quedat d'alguna manera en el subconscient d'aquests pobles.

ΩΩΩ

Cristòfol Soler: La unitat del català és irrenunciable.

C. SOLER

ΩΩΩ

Francesc Cabana, economista: El PP ha concretat poc quina serà la seva acció econòmica de govern. I és que si fa un enunciat realista, perdrà vots. Juppé a França va fer una campanya absolutament demagògica i va guanyar a canvi d'enganyar els electors.

ΩΩΩ

Secció "La guillotina" (diari *Baleares*): Sembla mentida que la comunitat autònoma més rica d'Espanya sigui l'única que no té competències universitàries. Ens tracten com a una colònia.

ΩΩΩ

Antoni Mir, president de l'OCB: Superada l'etapa de Canyelles, caracteritzada pel "rentar-se les mans" en matèria lingüística i cultural (...) Govern i Consell han creat una gran esperança. No volem ni pensar que pugui venir, més envant, la decepció.

ΩΩΩ

Lucien Bouchard, primer ministre del Québec: La independència del Québec és inevitable.

rigent comunista Aurora Bellver, afusellada pels feixistes 1937.

Bellver, a més del mateix Mallorca, els intel·lectuals foren cruelment assassinats pel feixisme i la dreta tradicional dels treballs més importants fet a Mallorca damunt la qual ha estat el suplement del *aleares*, *Memòria Civil*, que ordinà i dirigí l'escriptor Capellà de gener fins a l'agost de 1986. Igualment bàsicament per a tota la seva brutalitat de la repressió feixista és l'autor del *Diccionari Vermell* de Mallorca. Record ara mateix de Bernanos, *Els grans arbres sota la lluna*, que tanta força tingué en el meu participament de la brutalitat de la repressió, o el més recent de Jean Schalekamp, *D'una illa en pot sortir*. Capellà i Muntaner, a la revista *Els escriptors i la guerra a les Illes Balears* escriu també de la repressió damunt els intel·lectuals d'esquerra (Biblioteca *L'Or*; pàgs. 218-220): "Entre altres de morts que, poc més o produí l'onada de follia que sobre l'illa -d'una manera- a la cuneta de les carreteres a prop dels cementiris, o d'una pretesament 'legal', a conseqüència de sentències de consells de justícia i cantats per endavant no hi mancaren escriptors i es relacionades d'una manera o amb el món cultural. Potser la més elevada correspon als periodistes amb noms com el d'Ateu Martí, comunista, director de *Nuestra Palabra* i *Sotana* i posteriorment assassinat els primers de la guerra; Guy de Traversay, conseller del diari parisenc *l'Espresso*, afusellat pels militants; temps després d'haver estat assignat a Portocristo, a conseqüència de la carta de recomanació de Miratvilles, comissari de l'Exercit de la Generalitat, li havia al capità Bayo; Pere Reus i

Bordoy, jutge de Felanitx, director del setmanari *El Felanitxer*, executat després d'èsser sotmès a consell de guerra, per 'adhesió a la rebel·lió', el 4 de març de 1938; Gabriel Buades, sabater inquer anarquista, col·laborador -sempre en castellà- de *Cultura Obrera* i de la *Revista Blanca*, empresonat el juliol de 1936 i executat el 22 de juliol de 1938; Joan Montserrat i Parets, sabater de Llucmajor, militant destacat del PSOE i brillant col·laborador de l'òrgan socialista *El Obrero Balear*; Aurora Picornell, abrandada líder comunista de Palma, anomenada la Pasionaria mallorquina, inculta però molt intel·ligent, col·laboradora de *Nostra Paraula*, afusellada 'il·legalment', com Montserrat i Parets, mentre estava tancada a la presó de dones de Can Sales, el 5 de gener de 1937; Joan Mas i Verd, batle de Montuïri, militant d'Esquerra Republicana Balear, col·laborador de *Tribuna Libre*, *Ciudadanía* i *El Republicano*, afusellat al cementiri de Palma el 3 de setembre de 1936; Simó Fullana, membre influent del PSOE i col·laborador del diari de Palma *El Día*, segons *Mallorca Nova*; Miquel Duran i Rosselló, ex-estudiant jesuïta, director del setmanari republicà de Manacor *Nosotros*, mort el 4 de setembre de 1936, nebot de l'aleshores batle de Manacor Antoni Amer i Llodrà, àlies 'Garanya', assassinat el 29 de desembre de 1936, el qual també havia publicat alguns articles a la premsa...

"Estaven relacionats igualment amb el periodisme els dos afusellats més coneguts de Mallorca, Emili Darder, batle de Palma i puntal de l'Associació per la Cultura de Mallorca, i Alexandre Jaume, ex-diputat a Corts socialista que parlava i escribia en castellà però que defensà arduament la catalanitat de l'illa. Havia fet i publicat alguna conferència escadussera un altre dels companys d'afusellament de Darder i de Jaume, Antoni M. Ques i Ventavol, del Consell Executiu d'Esquerra Republicana Balear i president de l'agrupació mallorquina del Rotary Club".

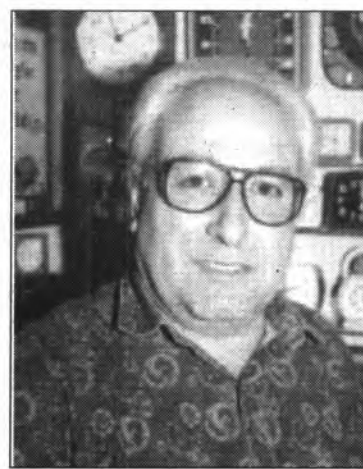
Com escriu Bartomeu Mulet a "Repressió franquista (assassinats i depuracions) contra el magisteri a Mallorca (1936-1939)" (revista *Lluc*, núm. 784, pàg. 26): "*Espanya una, grande y libre*, havia d'esser el mòbil ideològic per a justificar el totalitarisme en tots els àmbits de la vida col·lectiva. *Espanya* havia d'esser imperial i triomfadora. El catalanisme s'havia de desmembrar, i més si sonava a esquerranós, d'una manera arbitrària. Maçons, republicans, anarquistes, comunistes i socialistes també eren carn de canó. En Francesc Barrado en fou el responsable fins l'abril del 37, com a comissari de la policia política, d'aquesta repressió, perquè tot era *rojo* i *separatista*". Ω

Na Mercè Frància ha obert ara fa tres mesos una nova floristeria al carrer de Nuredduna, prop de la plaça de les Columnes de Ciutat.

En Vicenç Martorell regenta amb un altre soci el Taller de Rectificats UF a la barriada de Son Canals de Ciutat.

En Xavier Bonnín és l'amo de la rellotgeria Joiell al carrer Uetam de Ciutat.

En Pau Valls, de s'Arenal, regenta des de fa catorze anys el Taller Carman a la barriada de Son Canals de Ciutat. És un taller de rectificadors de motors i de torns. Són pare va obrir aquest taller ara fa trenta anys.

HAN DIT...

Pere Gil, glosador:

*Catorze universitats
des països catalans
han fet present es seus clams
an aquells que van errats,
pensant voler bé, fan mal
a nostra llengua estimada
dient cada animalada
i dois per pa i per sal.*

*Ja m'ho diu en Joan Verdú:
"Sortosament no els creu quasi
ningú."*

ΩΩΩ

Carlos Cañellas: **Ningú no qüestiona la unitat de l'idioma.**

ΩΩΩ

Gabriel Cañellas: **Un nacionalisme intel·ligent té futur.**

ΩΩΩ

Nekane Domblás, periodista: **Els polítics de les illes varen ser l'ovella negra del congrés del PP. Més d'un sospita que els 12 vots nuls que se'n va dur Aznar ho eren perquè a la papereta, on hi havia de figurar Aznar, hi constava Gabriel Cañellas.**

Canyamel
Mobles
i complements
Faust Morell, 10 • Tel. 46 57 33
07005 Ciutat de Mallorca

J Jani S.L.
SERVEIS DE NETEJA
Neteges d'obra nova • Vaixells
Neteja de sinistres • Neteja en general
c/ Trasmè, 64. baixos • Tel. i fax 26 87 15
07006 S'Arenal (Palma)

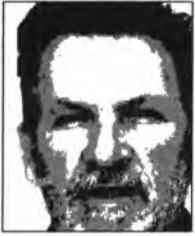
Masguait, S.L.
• Materials de Construcció
• Prefabricats Formigó • Transports
• Làmperes i Decoració
Oficina: c/ Ràpita, 43
Tel. (971) 65 01 23 / 65 24 32 / 65 04 12
Fax: 65 24 32 • 07630 CAMPOS

**AIGUA POTABLE
A DOMICILI**
Als termes de Ciutat,
Marratxí i Llucmajor
Telèfon 742768

**DESTIL·LERIES
MOREY
AM**
FÀBRICA DE LICORS
c/ 16 de juliol, 54
Polígon Son Castelló
Tel. (971) 75 67 07 - 75 69 79
Fax (971) 75 00 33
07009 PALMA DE MALLORCA
Aquesta és
l'autèntica
ESTRELLA
de Manacor

SERVI-ROPA
CANVIAM EL MODEL DE LA SEVA ROBA
FEIM ADOBS I REFORMES
DE TOTA CLASSE
ADOBS EN 24 HORES
c/ Bisbe Cabanelles, 30 (cant. B. Torres)
(a 100 m de la plaça Pere Garau)
Palma de Mallorca • Tel. 27 84 53

Immigrant! Els teus fills són tan mallorquins com els fills dels mallorquins. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barri.

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

N'Aznar 3M: el retorn del franquisme

El projecte polític de N'Aznar –el del Partido Popular, per tant– té per objectiu aconseguir el restabliment d'un règim que, tot i mantenint el formalisme democràtic, recollís els elements essencials de la ideologia franquista. El punt de partida per a la Nova Era franquista vindria donada per la victòria de N'Aznar a la contesa electoral del 3 de març. Seria la garantia democràtica del Nou Règim (No oblidem que N'Hitler fou portat a la Cancelleria del III Reich gràcies a l'èxit electoral del partit Nazi). No crec ni vull dir de cap manera que la dictadura entri dins els propòsits de N'Aznar, no; simplement, els del PP aspiren a restablir una forma de franquisme tardà, més difós i permissiu, capaç de mantenir el Poder polític dins un Estat

de dret democràtic. En torn a aquest tema, hem permetre un seguit de consideracions.

1a. *El projecte econòmic és franquista.* De fet, les estructures de Poder franquista, les més sòlides i decisives, mai han estat seriosament qüestionades pel nou sistema monàrquic constitucional. Els grans financers i terratinents han continuat gaudint sense reserves dels seus privilegis i del seu poder. De fet, en rigor, podem dir que el franquisme real no se'n ha anat mai; que tots aquests anys ha estat ben viu i present en totes les esferes de l'Estat. Podeu observar que dins les campanyes ideològiques que fan a través dels seus mitjans de comunicació, si han de parlar de l'economia del Règim Franquista és sempre en to de respecte i/o

alabança. Ha de ser així perquè com podrien fer crítica al sistema econòmic franquista si eren ells mateixos –o els seus pares o oncles– els qui constituïen aquell sistema. Són un parell de milers de famílies, majorment castellano-andaluses, que constitueixen una diversitat de xarxes o clans oligàrquics, però sempre intercomunicats i units enfront d'un perill que amenaci els seus interessos comuns.

Intel·lectualment, és bo de fer desemascarar la falsedat del discurs de N'Aznar, i el de la seva Plana Major, i de la trompeteria que en fan els seus mitjans de comunicació. Mentre s'omplen la boca parlant d'eficàcia, de liberalisme, de privatització, de bona administració, etc, *amaguen que són ells mateixos, la classe oligàrquica tradicional, el principal impediment per a desplegar una economia productiva moderna. Aquesta classe ha disposat del Poder econòmic abans d'En Franco, durant el Franquisme i després d'En Franco. Podeu veure que a aquelles àrees on hi ha un major poder d'aquesta oligarquia són les que més pateixen d'estancament econòmic i social.* Eexceptió feta de Madrid i de qualque nucli on s'ha establert artificialment un complex industrial, les àrees on es dona una major depressió estan situades a les dues Castelles, a Lleó, a Extremadura, a Múrcia i a Andalusia, és a dir, a l'Espanya estricta.

2a. *Nacionalment franquista.* És el mateix projecte d'Estat que arrossegueu des de fa segles. Pretenen un Estat nacional espanyol, on no es reconeixin ni la nació catalana ni la basca (Galícia és un cas a part; de fet, forma part nacional de Portugal). Però fins ara no han aconseguit tenir un èxit definitiu amb els seus projectes genocides. N'Aznar, el falangí, segur que té unes grans idees *per a incorporar als catalans al "gran proyecto común español"*. Nosaltres podem pensar: "Encara més incorporats? Encara hem de pagar més?"

3a. *Nacional-catolicisme.* Per suposat, N'Aznar es declara

"caballero español católico". Però això ja ve de lluny. L'aristocràcia espanyola mai ha tingut vel·litats de cisma religiós. Sempre s'ha manifestat en bloc com a defensora de l'Església Catòlica. L'Estat espanyol i l'Església romana mantenen la simbiosi des de fa segles. Al 36, l'Església catòlica fou altament impulsora de la sublevació contra la República, i totalment bel·ligerant al costat dels militars sublevats. De les diverses Esglésies de l'Estat, únicament la basca es va mantenir fidel al seu poble. Quan a Catalunya, únicament al Principat l'Església ha recuperat modestament el sentit d'Església nacional catalana. A València i a les Illes es va convertir en un dels principals instruments d'espanyolització.

Els instruments eclesiàstics franquistes es mantenen quasi intactes. És més, en alguns casos, el Papa de Roma ha reforçat l'ala més franquista i espanyolista, com és l'Opus Dei. L'Opus Dei neda dins el partit de N'Aznar com un peix dins l'aigua. L'episcopat espanyol manifesta sense embuts la conveniència de votar "partits que no estiguin a favor de l'avortament". La COPE –que també paguem els catalans– fa anys que duu una campanya cavernària contra Catalunya, i, davant d'aquests afers, l'arquebisbe de Barcelona, En Carles, calla com un mort (Per cert que En Wojtyla, el gran impulsor de l'Opus, el va nomenar cardenal, a En Carles).

4a. *Reaccionarisme.* A tothora parlen de modernització i d'eficàcia, però una classe social dominant ve marcada per la Història. Sempre proposen "noves" solucions que constitueixen l'ènessima edició de l'ideari anti-progressista de sempre. Parlen de liberalisme econòmic i citen l'exemple anglès. Però ells representen la classe dominant espanyola que sempre ha sentit paor del sistema d'economia de mercat. Ells, des de sempre, són els màxims impulsors dels monopolis, de l'intervencionisme, del centralisme, dels privilegis, de l'arbitrarisme. Ω

La síndrome dels al·lots de casa bona

Des d'anys ençà, quan sentim parlar de delinqüència juvenil, moltes vegades ens sorprèn que aquests no són gent de barrades marginals sense gaire futur, sinó de barrades on viuen les famílies acomodades. Fa uns dies escoltava una tertúlia radiofònica en què un dels participants explicava que una de les raons d'aquest fenomen és la frustració que representa per a aquests joves el veure que no podran superar ni tan sols igualar el nivell de vida i la posició social que van aconseguir els seus pares.

Un jove que hagi viscut en una barriada desafavorida de la ciutat, fill d'una família humil, i que no haurà tingut oportunitat de dur a terme una gran formació, té més possibilitats que d'altres més afavorits de caure en paranys com la drogaaddicció, la delinqüència o la marginalitat, però també té moltes probabilitats de superar o almenys igualar l'estatus social assolit pels seus pares, de sentir-se triomfador i per tant agrair a la societat que l'envolta. En canvi, un jove de bona posició, encara que tindrà moltes més oportunitats, té moltes possibilitats de no superar l'estatus de la seva família.

Un exemple: un jove que viu en un barri benestant de Ciutat (passeig Mallorca), el seu pare té un càrrec directiu intermedi en un banc de negocis, càrrec aconseguit després de trenta anys fent feina al sector, té una bona paga i una feina assegurada. La seva mare fa feina d'apotecària a un laboratori industrial. També té una bona paga. Això els permet de tenir un bon pis al passeig Mallorca, de pagar el col·legi privat al fill petit i la universitat dels dos grans, un xalet a la vorera de mar, un viatge a l'estranger cada any i algunes sortides de cap de setmana a fora de Mallorca. No tenen problemes per arribar a final de mes.

Però, que serà dels tres fills d'aquest matrimoni? Podran permetre's el lloguer d'un pis al mateix barri? I el viatge anual a l'estranger? I la segona residència? És evident que els serà molt difícil, fins i tot si solucionen el primer problema que tindran, que és el de trobar feina. Aquestes preguntes són les que es fan i, si no hi troben resposta, poden acabar cercant-la en l'enfrontament amb la societat, a la qual consideren culpable de la seva situació, mitjançant la formació de bandes urbanes que pretenen netejar la ciutat de negres, moros, gitanos, pidolaires i *maricones*, i això, de vegades, adornat o amagat sota els colors de la bandera d'algun equip de futbol. P. Cortès Ω

DE BONA FONT

El botifarra Antonio Alemany s'està quedant més totsol que la una. Després de la ruptura amb Miquel Segura, ara s'hi ha afegit Valentí Puig que ha aixecat les ires d'en Pep Gonella quan ha escrit: **És una crisi de la dreta balear, consumida per la pròpia mediocritat, per contrast curiós amb una societat ben próspera. Ara mateix, certs sectors de la dreta –com més soi disant aristocràtics millor– retornen a la patologia del vell gonellisme, versió peculiar dels blaveros, a l'ombra de la Seu.** Convé recordar que l'autor d'aquestes paraules, Valentí Puig, va ser corresposal de l'ABC a Londres.

ΩΩΩ

La situació de **Diario 16** és gairebé desesperada. Els cinc-cents treballadors del grup encara no han cobrat la paga extra de Nadal. En aquests moments els accionistes majoritaris, **José Luis Domínguez**, intenten un important bloqueig (80%) del deute amb Hisenda i la Seguretat Social que puja uns 10.000 milions. Mentrestant el director José Luis Gutiérrez ha estat cessat de mala manera i el nou accionista, José Cadena, ha manifestat que el primer que s'ha de fer és tancar les edicions regionals de D16 ja que la majoria no són rentables.

ΩΩΩ

El botifarra pudent **Antonio Alemany** està fent gestions a correcció amb el grup de **La Voz de Galicia** per mirar de continuar al capdavant d'un pamflet foraster.

A. ALEMANY

ΩΩΩ

El desembarcament d'**Antonio Asensio** (Antena 3) a través del seu home de palla, **Bartolomé Beltrán**, al capdavant del Mallorca, s'inscriu en la maniobra per controlar el màxim nombre de clubs per fer-se així amb les retransmissions per TV de la Lliga de futbol. La pregunta clau és: què passarà amb el Mallorca quan ja no compti dins la xarxa d'interessos del sr. Asensio?

EP!!!

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

Entrevista en exclusiva per a L'ESTEL de Mallorca amb Pere Felip Buades, cap de llista al Congrés dels Diputats per Coalició Republicana

"Només amb la independència, el poble mallorquí podria recuperar la seva personalitat cultural i lingüística i acabar amb l'explotació colonialista que sofreix econòmicament"

Entrevistam el destacat líder veïnal Pere Felip Buades, que encapçala la llista al Congrés dels Diputats per Coalició Republicana.

— Tenc entès que al programa que presenta el vostre partit, integrat a la Coalició Republicana, demanau la independència de les illes Balears i Pitiüses.

— Efectivament, reivindicam la independència com a final d'un procés que ha de començar políticament. En primer lloc, aconseguir l'administració única. El segon pas ha d'esser l'Estat federal, per acabar amb la independència. Socialment s'ha d'aconseguir que els mallorquins prenguin consciència de la imperiosa necessitat de donar aquestes passes, que les empenyin i que les recolzin.

— Com es pot aconseguir que els mallorquins prenguin consciència de la necessitat d'aconseguir la independència respecte de l'Estat espanyol?

— En primer lloc cal explicar la raons que hi ha per reivindicar-la, que són moltes. Potser les més emblemàtiques siguin les d'acabar amb la injusta explotació que es fa avui dia dels nostres recursos naturals, com fan tots els imperis amb les seves colònies. Explicar al nostre poble el sotmetiment de què és víctima en els aspectes lingüístics, socials i econòmics. És necessari que els mallorquins reflexionin sobre la paradoxa que suposa viure en un paradís econòmic, que genera molta riquesa, mentre que una gran majoria de la població viu dins la pobresa. També s'han de conscienciar els mallorquins que treballin a cada barriada, a cada poble, a cada club esportiu, a cada entitat... pensant en els inte-

Pere Felip Buades, candidat per Coalició Republicana.

ressos del poble mallorquí en lloc de fer-ho pensant en els interessos del poble espanyol. Que la gent deixi de defensar els interessos dels partits espanyols de dretes i d'esquerres, opressors i depredadors de totes les coses bones que té la nostra illa. Els espanyols fomenten la falsa confrontació dretes-esquerres per fer perdurar el seu domini damunt la nostra terra. Cal crear una dinàmica nacionalista. Tots els partits nacionalistes mallorquins contra el front nacionalista espanyol —tant de dretes com d'esquerres— que utilitza l'Estat invasor per dividir les nostres forces, les quals de manera individual o col·lectiva reclamen la independència del nostre poble.

— Per defensar els interessos econòmics de Mallorca, què pot fer un partit polític petit com el vostre?

— Nosaltres pensam que els gran partits que hi ha a Mallorca, fins i tot el PSM i UM, no estan en condicions de defensar els interessos de Mallorca i dels mallorquins. Aquests partits encara fan feina en la dinàmica d'en-

frontament entre dretes i esquerres i moltes de vegades s'obliden de la defensa dels interessos econòmics, culturals i lingüístics dels mallorquins. A més, per la seva pròpia estructura, condicionada per necessitats econòmiques, no ataquen ni denuncien la ruïnosa explotació que es fa dels recursos naturals. No gestionen bé el turisme, un turisme que dona moltes divises a Madrid, però que a Mallorca produeix contaminació del litoral, manca d'aigua, augment dels preus, augment dels impostos, inseguretat ciutadana, pol·lució... Els beneficis del turisme, com he dit abans, se'n van a Madrid, que els empra per mantenir els aturats d'Andalusia i Extremadura, per fer carreteres i autopistes a les terres de parla castellana, per potenciar les universitats castellano-andaluses, per construir bons hospitals a la seva terra... Nosaltres reclamam igualtat de condicions amb els espanyols. Exigim ajudes per als mallorquins pobres i sense feina.

— Quina és la vostra opinió sobre la campanya de normalització lingüística que promou el

Govern Balear?

— Per ajudar a la normalització lingüística, allò millor seria que els mallorquins emprassin sempre la seva llengua. Que mai s'avergonyissin de parlar-la. És molt lamentable escoltar per ràdio o televisió aquestes persones parlant espanyol amb accent mallorquí. Són mallorquins que reneuen de la seva llengua i empren una llengua invasora i opressora. Parlant en espanyol, aquesta gent traeix els seus avantpassats, la seva cultura i la història de Mallorca. Aquesta gent que governa enganya de mala manera la comunitat mallorquina. Per una part, prediquen la seva intenció d'ajudar la llengua, però en realitat no fan res per ajudar-la. La ràdio, la premsa escrita... tot ho volen en foraster i en foraster ho tenen. El Govern Balear, en un increïble exercici de cinisme, està venut a interessos forasters que de cap manera volen cap creixement de l'ús de la nostra llengua, de la llengua catalana, pròpia de les illes Balears, i s'enfonsen en el fals debat del català-mallorquí, en lloc de debatre si hem de parlar català o espanyol. Amb aquest fals debat, els que hi guanyen són ells, els invasors, els quals s'aprofiten d'una situació que ells mateixos han provocat. **Mateu Joan i Florit** Ω

**L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

DE BONA FONT

La majoria de banquers no tenen escrúpols de cap casta. Com exemple teniu **Emilio Botín** del Banco de Santander. Després d'haver-se fet d'or amb el PSOE al poder —recordeu el cas Banesto— ara s'ha passat al bàndol del PP.

ΩΩΩ

L'administradora de la UIB, **Pilar Viñedo**, ha posat una querrela contra Francisco Berge per calúmnies.

ΩΩΩ

Antoni Serra ha replicat l'article del botifarra Cotoner publicat a D16. Serra ha dit: **Cotoner és un home de sang blava provinciana (a més de colonitzada) i de formació incultament castellana.**

A. SERRA

ΩΩΩ

Entre els assistents a la reunió de la plataforma forastera i antimallorquina hi van veure: el terrorista que va calar foc al repetidor de TV3, **Jaime Martorell**, acompanyat d'en **Tolo Güell** i de **Celia Jiménez** (ex-regidora d'Educació a Palma pel PP).

ΩΩΩ

Alguns afiliats que encara queden dins ERC a Mallorca comencen a dir que, tal com ha quedat el partit després de la intervenció jacobina d'**Àngel Colom** que va provocar l'abandó massiu de militants, en lloc de "Sis ales" li hauran de dir "l'Àngel exterminador".

SUNSHINE

IMPORT -EXPORT

VENDA A MAJORISTES I AL DETALL

Vídeojoocs • Ràdios • Calculadores
Walkmans • Ràdio-cassetts
i autoregals

Faust Morell, 11-13 • Tel. 27 67 49 - 27 67 64
07005 PALMA DE MALLORCA

Alpha

Julia Moreno
Gabinet d'Estètica

c/ Metge Josep Darder, 19 • Palma 07008
Tel. 24 13 43

clips

- Papereria
- Material escolar
- Fotocòpies
- Ampliacions i reduccions
- Plastificat de documents
- Enquadernacions
- Premsa i publicacions
- Especial oficina
- Especial dibuix
- Regals i... coses

c/ Metge Josep Darder, 38 Tels. 24 99 84 - 27 39 86 • 07008 Palma

Ès que el rei no es jubila?

L'organització mafiosa dita *Estado español* és per antonomàsia un conjunt de "pícaros, inquisidores, caciques y soplones", quelcom semblant a la cova d'Alf Babà. Regentat, a voltes, per dictadors sanguinaris i, a voltes, per reis que són estudiats com a models en les millors escoles de psiquiatria del món, com és el cas de Carlos I, fill de Juana la Loca.

Amb tot, algú podria objectar que els "pronunciamientos" ja s'han acabat i que els reis ja no són boigs. I tanmateix no avancem. Tant se val que hi hagi monarquies, repúbliques o dictadures, es tornen a repetir els mateixos drames amb idèntics problemes.

Així, per exemple, Blasco Ibáñez, un novel·lista que no podia ésser titllat de separatista, ni de terrorista, escrigué un llibre intítulat *Por España y contra el Rey*, on qualificava Alfonso XIII de "lladre". I, avui, concretament el 12 de gener d'enguany, llegim a la portada del diari *Egin*, amb lletres que les podia veure un cec, aquest titular: "Expolio real".

DE BONA FONT

L'esquirol que va rebentar la campanya electoral del Barco de Rejilla anant-se a cuar a la premsa forastera ara figura de núm. 2 a la llista d'ERC de dia 3 de març amb el nom en espanyol: **Bartolomé Frau Llull**.

ΩΩΩ

A Madrid va caure molt tort que la Generalitat imprimís acreditacions amb les banderes catalana i brasilenya per a la visita del president del Brasil a Catalunya. Tot d'una se n'han recordat que quan el president d'Eslovàquia va anar a Catalunya **Jordi Pujol** va ja fer sonar només els himnes català i eslovac.

ΩΩΩ

El cercle que envolta **José Mª Aznar** està molt preocupat perquè l'altre dia una revista de Madrid es feia ressò del següent comentari: **A Berastain, el conseller clave en el caso Sóller, se le ha escapado un "Qué pasa si declaro que José Mª Aznar estaba al corriente de todo?"** Efectivament, mentre el PP espanyol es finançava d'una manera il·legal a través de les comissions via Balears, Cañellas era en boca del propi Aznar un president modèlic. Quan s'ha destapat el nyarro, Aznar s'ha rentat les mans i ara des de Madrid vol carregar tot el mort als seus esclaus de les colònies.

L'esmentada portada posava els cabells de punta, car Margarita de Borbón, germana de Juan Carlos I, ha estat denunciada en un jutjat de Madrid per ésser la principal sospitosa i, alhora, beneficiària, de la desaparició del Museu del Prado d'unes obres valorades en més de 100.000.000.000 (cent mil milions) de pessetes. Davant aquesta notícia, silenciada per la resta de mitjans de comunicació —com en els millors temps del franquisme—, hom se pregunta: Què més saben Conde i de la Rosa per haver-se pogut escapar de la garjola, car això, en ésser del domini públic, ja no és motiu de "chantaje"? Han callat només a canvi de la seva llibertat? O ja s'han repartit els mils de milions que Prado y Colón de Carvajal, ambaixador del monarca, no trobava?

Tot plegat demostra que Franco, que morí essent la sisena fortuna del món, deixà escola: Roldán, Vera, Barrionuevo, González, Guerra, Solchaga, Corcuera, Sancristóbal, Rubio, Fraga, Hormaechea, Prado y Colón de Carvajal, Galindo, i els que em deixo dins el tinter. D'aquí que sigui urgent que ens plantejem la immediata jubilació del rei Juan Carlos I. Que això no és possible? No va deixar Alfonso Guerra la vicepresidència del Govern pel seu germà? Que el rei és diferent? En absolut, és molt pitjor, car en Guerra, en nom d'una democràcia molt dubtosa, fou posat al poder per milions de vots, però el Borbó el col·locà a dit el nazi d'en Franco i, això sol, ja deslegítima l'actual règim.

Entretant, fóra bo que els *servidors*, és a dir, aquells que estan ubicats als nostres parlaments amb obligació de *servir* els catalans i no pas d'amagar-los l'ou, comencessin a estudiar seriosament l'exigència que en aquests moments trenta-cinc ajuntaments i setze entitats els fan en relació a la convocatòria immediata d'un PLEBISCIT, on tots els catalans puguem respondre la pregunta que el professor Carles M. Espinalt concretà en els següents termes: "Voleu una Catalunya independent i vinculada a Europa bo i separant-se d'un estat intermediari que duplica els impostos dels ciutadans i dificulta la nostra peculiar vida política?". Tenen alguna altra solució? Estan esperant que perdem bous i esquesques? Doncs que convoquin les urnes per desconstituir democràticament la "cova d'Alf Babà" de la qual són el motor. **Antoni Gomis i Ollé** Ω

Els germans Zuazaga (Joan i Esperança), fa dos anys que obren una empresa de serveis d'arts gràfiques a la barriada del Güell.

En Miquel Llebatà és un metge naturalista. Fa dos anys que té la seva consulta a l'herboristeria del carrer Miquel Marquès, al Nou Centre Comercial de Ciutat.

N'Agnes Soler, de Porreres, regenta des de fa tretze anys la carnisseria Estelrich al Nou Centre Comercial de Ciutat.

Na Francisca Barceló (Güell) i la seva cunyada Angela Morey regenten des de fa catorze anys una merceria al costat del que fou el bar Güell de Ciutat.

Llibertat CASTELLÀ OPTATIU

No a la imposició del castellà
Castellà voluntari i optatiu

SOM A EUROPA

Volem l'anglès o l'alemany
millor que no l'espanyol

A Castella castellà A ca nostra, català

DE BONA FONT

Continua la reacció contra els nazis de l'ABC. Vet ací algunes declaracions més:

Francesc Bujosa (OCB): **Això de l'ABC és una llarga tradició que duu aquest diari. Tots sabem d'on vé i què representa. No és d'estranyar. Són una colla de crítics taurins de postín.**

Alexandre Ballester: **Tots sabem de quin peu calça el personal de l'ABC. No és la primera vegada. Basta veure quins són els "intel·lectuals" que els fan costat, uns intel·lectuals que han estat foragitats de Catalunya: Jiménez Losantos, Amando de Miguel...**

Cecili Buele: **Els de l'ABC són els darrers atacs que fa aquella gent que veu que té la guerra perduda, i que se n'adona que a Mallorca també estan resorgint aquestes ganes d'ésser catalans. I clar, això els fa por.**

Estades de Moncaire: **Luis María Ansón és un xenòfob i el seu espanyolisme l'impedeix veure-hi més enllà dels seus nassos. Com diuen al meu poble, l'actual director de l'ABC és un beneït integral.**

ΩΩΩ

El Lobby per la Independència està elaborant una base de dades amb tots els feixistes i els caps pelats skin-heads que han sortit damunt les planes de l'ABC de Madrid insultant Mallorca i la llengua dels mallorquins. Es tracta de conèixer un per un tots els fatxes perillosos susceptibles de dur una futura acció violenta i criminal contra el poble de Mallorca.

ΩΩΩ

S'està investigant la connivència entre una sèrie de periodistes del diari *Baleares* (Bartolomé Poquet, Javier Matezanz...) amb la plataforma que vol una Mallorca andalusa i xapada a la forastera.

ΩΩΩ

Els escriptors mallorquins **Llorenç Capellà** i **Alexandre Ballester** han tingut l'honor de sortir blasmatos en un editorial dels nazis de l'ABC. Enhorabona! Ésser insultat per un mierdalenyo anomenat **Luis Mª Ansón** és un honor!

Homenatge al nostre camarada George Orwell

Enric Arthur Blair, més conegut per George Orwell, va aprendre a l'escola disciplinària anglesa l'odi per l'autoritarisme que tan útil li havia de ser, no només a ell, sinó a tota la humanitat.

Les seves lectures d'adolescència van ser d'irlandesos rebels: Bernard Shaw i Jonathan Swift, o sia, escriptors del principal focus de resistència popular a la superpotència de l'època, l'Imperi Britànic.

El seu primer article, quan estava enrotllat per pressions familiars en la policia colonial britànica a Birmània, es titulava "Un penjament", tema especialment suggestiu si pensam que anualment hi havia a Birmània unes cent cinquanta execucions d'aquest tipus. Ja allí es va interessar pel budisme, que tanta importància té a l'Orient per fer front al despotisme asiàtic. Orwell -en aquella època encara Blair- entra en greu contradicció perquè "li desagradava empresonar gent per coses que, cas de ser en llur situació, ell mateix també les hauria fetes". "L'home tirà desfà la pròpia llibertat: tracta d'impressionar i fa salvatjades. Duu una màscara a la qual el seu rostre va progressivament adaptant-se."

Després d'abandonar la policia colonial marxa a Londres i a París, les dues grans metròpolis, capitals d'imperis colonials i de les forces econòmiques de l'època. Com deia Baudelaire: "Tastar tots els verins", totes les emocions fortes. Convivint com un més amb els miserables, amb els slums, Orwell va néixer de nou i va adoptar aquest nou nom: "El carrer, la meua religió." Ja no hi ha finestres a casa seva, car on viu al carrer. De l'any 1928, immediatament a la Gran Depressió, és *Dawn and out in Paris and London*.

Per tant, l'experiència d'Orwell a nivell vital és: cosmopoliti-

tisme incansable en el desig de conèixer directament nova gent, cultures i terres; autodidactisme multidisciplinar, lliure i anticonvencional; convivència intensa amb tots els marginats, oprimits i miserables, dels quals va aprendre més encara que de la seva classe social de procedència. Això unit a la seva experiència catalana el va dur a escriure *1984*.

La seva afeció per la visió del món dels oprimits i en especial per Irlanda es nota fins i tot en el seu casament amb una irlandesa.

El 1936 esclata l'alçament militar feixista i la revolució antiautoritària a l'Estat espanyol. Orwell s'enrotlla a les brigades internacionals pensant a lluitar contra el feixisme en ascens per tot Europa, i va a parar a les brigades del POUM, partit marxista autòcton de caràcter entiestalinista. L'estalinisme, en plena època de purgues contra la vella guàrdia revolucionària i havent pactat amb les burgesies occidentals, es nega a donar armes al poble revoltat contra una República espanyola que s'ha quedat impassible front a l'alçament feixista. Pressiona per fer retornar el moviment revolucionari cap a la destrossada carcassa republicana, que al final fins i tot les "democràcies occidentals traïran olímpicament". Així elimina Andreu Nin i acusa el POUM de "feixistes", tot posant-los fora de la llei. Coneix, doncs, què és l'estalinisme a Catalunya i escriu el seu memorable *Homage to Catalonia*, poc editat ací. De la figura de Nin, i també de Trotski, extrau el seu personatge de Golstein, el dissident "jueu", la minoria marginada, on descarregar l'odi i les frustracions del poble.

Com sempre sol passar, les grans persones passen fins i tot prou desapercebudes. A Barcelona, George Orwell, segons els

qui el van conèixer, era "un més".

Per a Orwell, l'aspecte pitjor del totalitarisme és el de dur a l'aberració els qui combaten amb més heroisme. De tota manera Orwell i la seva generació tenien una lluminària per un camí millor: Mahatma Gandhi. Dissortadament, Occident preferí l'agitació, la mentida, la guerra.

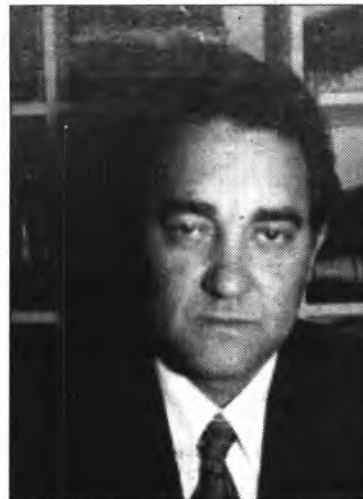
Al 1943 escriu *Animal Farm* ('Revolta a la granja'), sàtira deliciosa de la seva experiència amb els mètodes estalinistes. Aquesta novel·la ha estat utilitzada amplament als EUA com a llibel anticomunista.

Al 1948 escriu la que els ha estat més difícil de manipular (al mur del cinisme que envolta el "Primer Món"), ha estat *1984*, antiutopia totalment cruel que sols pot ser assimilada positivament amb un acte deliberat de valor i llibertat. Hi planteja el perill de totalitarisme en qualsevol país i època com a perllongació del "poder pel poder". Tot règim o forma de dominació estancada va degenerant cap a la crueltat (nazisme, guerres, crims sàdics, suïcidis de sectes, droga-addicció massiva..., per exemple i no a la novel·la, sinó a la realitat d'ara). S'hi ha volgut veure una sàtira al Partit Laborista Britànic (els conservadors, *of course*), de l'estalinisme, del feixisme... O del tecno-feixisme que s'està constituint enquistat al cor podrit dels països rics. L'acció de *1984* és situada per Orwell precisament a Londres: "Conscient que podria triomfar en qualsevol lloc." Gran visió de futur, digna d'un místic excel·lent, d'un assenyat visionari.

George Orwell morí malalt i al llit, quan anava pel mig segle intens de vida.

Glòria als gran herois i amics de la nació catalana!

Per sempre més. **Jaume Tallaferro** Ω

És en José Sánchez, de la Manxa. Fa deu anys que va obrir una botiga de vestits d'home a la plaça dels Reis Catòlics de Ciutat.

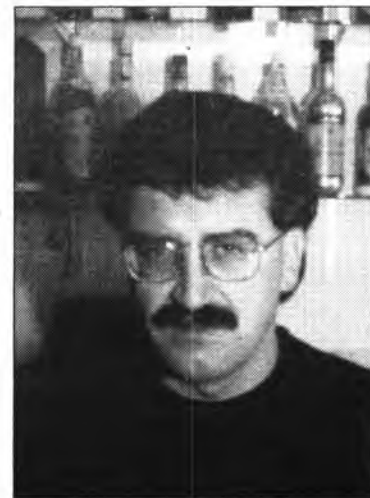
Fa una setmana que en Manuel Nieto regenta la cafeteria Marco, a la barriada de Son Gotleu. Despatxa tapes i entrepans. És un bar del Madrid i del Betis.

Són els germans Campins, del Rafal. Fa poques setmanes s'han fet càrrec del Colmado Campins, a Can Capes.

Na Margalida Salvà i la seva família regenten des de fa trenta anys una botiga d'equips d'oficina a la barriada del Güell. Darrerament venen molts equips d'informàtica.

En Miquel Romera regenta des de fa tres mesos el bar El Parque, a la plaça d'Orson Welles de Can Capes. Despatxa tapes variades, hamburgueses i plats combinats.

ÒPTICA SAN JOSÉ

Plaça Tinent Coronell Franco, 4
07008 Palma de Mallorca
Telèfon 24 55 81

TAPISSERIES
EL FARO

José Àngel Escalas Sastre

Cotxes • Embarcacions

Luca de Tena, 1-B
Tel. (971) 27 69 88 • Mòbil 908 - 53 28 96
07005 Palma de Mallorca

JUGUETES, ARTICLES DE FESTES I QUINCALLA

Antoni Alomar Colom

c/ Bartomeu Torres, 32 • Tel. 27 85 78 • 07007 Palma

SABIEU QUE...

...els tres discs més venuts de l'any passat foren: Lluís Llach: *Porrera*, 50.000 exemplars; Tomeu Penya: *Anuats*, 30.000, i Sangtraüt: *Eclipsi*, 26.000?

ΩΩΩ

...segons una enquesta del diari *Financial Post*, el Quebec hauria votat a favor de la independència a finals de l'any passat?

ΩΩΩ

...el corresponsal de l'ABC a Palma, **Emilio Morancho**, es diu **Aznar** de segon llinatge?

ΩΩΩ

...la corresponsal de l'ABC a Palma, **Rosa Estades**, no sap llegir ni prendre apunts? A una notícia sobre les protestes pel mapa escolar del MEC, va anomenar cinc vegades **Llins** (sic) al representant colonial del ministeri, **Bartomeu Llinàs**.

ΩΩΩ

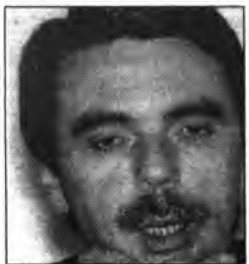
...cada any 3.000 emigrants andalusos tornen a la seva terra per fixar-hi la seva residència?

ΩΩΩ

...el consell de ministres espanyol va aprovar el 26 de gener el nou règim econòmic i fiscal? (el de Canàries)

ΩΩΩ

... un dels morbos de la pròxima campanya electoral serà veure com serà rebut **Aznar** dia 20 quan vengui a les colònies d'ultramar a fer un míting? De moment Gabriel Cañellas i el seu germà Carles ja han anunciat que no hi aniran.

J. M. AZNAR

ΩΩΩ

...el sector crític del PP (botifarres i forasters) ha difós un comunicat en el qual juren fidelitat a **Aznar**?

ΩΩΩ

...cinc de les sis primeres companyies aèries privades de l'estat tenen seu a Mallorca? Són, per ordre de volum de passatgers: Air Europa, Spanair, Futura, Centenial i LTE. Totes elles, de cada dia més, li estan guanyant quota de mercat a Iberia.

Per què no som independents? (i III)

CONFERÈNCIA PRONUNCIADA EL 10 D'ABRIL DE 1995 AL LOCAL DE L'ASSOCIACIÓ DE PRACTICANTS DE PSICOESTÈTICA. BARCELONA

Situació travestí-transvestit (o Bi-Tot)

Fa poc (i això es va repetint cíclicament fa anys i seguirà, pel que es veu, per molt de temps) un canal de "Televisión Española" entrevistà el president Jordi Pujol, que no va parar de referir-se a l'ajuda dels nacionalistes catalans al "Gobierno Central" pel bon funcionament del "país", per l'estabilitat del "país", per la bona marxa de l'economia del "país", malgrat el clima de tensió pels escàndols de corrupció i malversació de fons públics que afectaven dramàticament el "país".

Quedava claríssim que, quan deia el "país", volia dir Espanya.

L'endemà, arriba l'Honorable a Catalunya i ens repeteix allò de la identitat del nostre "país" (Catalunya), hem de fer "país" (Catalunya), etc.

Queda clar que tenim dos "països". Som *Bi-països*. Si celebrem un Consell Nacional i després assistim a un Consejo Nacional vol dir que som *Bi-aconsellats*. Com tenim dues llengües a ca nostra, som *bi-lingües*; dos Govern-Gobierno, *bi-dirigits*; dues cultures, *bi-cultes*...

No podria donar-se el cas, si badem una mica, que arribéssim a ser *Bi-sexuals*? Poca broma!

Com ens podem treure del damunt aquesta dualitat del què "som", però també "som" una altra cosa? No us recorda aquesta situació el transsexualisme, el transvestisme?

No es pot entendre que una persona tan assenyada com el nostre president, que sempre està llençant misatges a Madrid de "calma", "sosiego", "sentido comun", "serenidad"... li diguin des de Salamanca: "Habrà violencia!" L'ABC: Pujol = Hitler!"; n'Aznar: "Pujol es un arrogante"; (senyor president, amb tot el meu respecte, recordi que "quien con infante pernoca, excrementado albo-rea", com diuen ells).

L'Honorable, cal reconèixer-ho, pot donar mil diferents imatges, menys la d'"arrogante". Ho pot ser teòricament amb els més febles del seu entorn, però en relació a Madrid, d'"arrogante" res de res!

I el català pensa: és arrogant?, no ho és?, no serà les dues coses?

Quan ell diu: "España debe mucho a los nacionalistas catalanes" i n'Aznar li contesta: "España no se puede deber a si misma". Perquè no contraataca i respon al president del Partit Popular: "España no se puede robar a si misma" quan ens acusen a tots nosaltres de lladres?

Som uns lladres aprofitats o uns il·lusos espoliats? Som les dues coses?

Record una pel·lícula, *La escopeta nacional*, on apareix un personatge que representa ser català i resulta el típic "banyut i pagar el

beure". Amb la idea de cercar una bona recomanació entre les "personalidades" assistents a una cacera (que ell paga), per tal de promocionar la venda d'uns porters automàtics que ell representava, n'hi fan les mil·li-una, se'l rifen pertot arreu, fins que arriba un moment determinat on un dels personatges li diu al "ministro": "Este tio parece gilipollas... pero como es catalán...". Com si volgués dir, "ja va així això, és normal". Mentre ell no s'atura de dir a la seva dona (que també intenten pispar-li): "No entenc res nena! No entenc res de res", els altres li van repetint: "Usted pague y calle!".

Aquesta és la imatge, el clixé estereotipat, etern, divulgat en totes les històries pensades i difoses pels espanyols.

Aleshores... som uns xantatgistes, agressors, aprofitats (com no paren de dir-nos) o uns "gilipollas"?

Es parla aquí contínuament d'encaixar, integrar, ajudar, col·laborar, insertar, acoblar, estabilitzar, unir, unificar... i la gent pensa inconscientment: Però, que no hi estem dins? Que no col·laborem solidàriament i estem acoblats fa la vora de tres-cents anys? On anem si ja hi som?

Sembla que es vulgui donar la impressió que hem de fer les coses per a uns "altres". Què no som ja tots junts i units?

Som una autonomia, un autogovern, un poble, una país, unes contradetes, unes comarques, unes províncies, una regió, una comunitat, una circumscripció europea, un eix mediterrani, *som un motor!*... Quantes coses som?

Per què no som simplement catalans?

Doncs perquè no existeix cap document "oficial" on es pugui posar per escrit. Ja se sap: "Nombre y apellidos, domicilio, fecha de nacimiento, lugar, provincia, nacionalidad..." I ací no és pot posar res que no sigui: "Española".

Hauríem d'interpretar-nos d'una manera nova, més clar i real d'identificar-nos: "Encara sóc espanyol, però vull ser català". Cal posar-ho a la casella on demana "Nacionalidad". L'altra alternativa és deixar-la en blanc. Els emigrants que ja tenen clar que acabaran els seus dies a terra catalana ja que se l'han feta seva, se'ls hauria d'advertir que, si segueixen les instruccions dels dirigents-cacics que governen ara al lloc on van néixer, i que no s'aturen de recordar-los que, a més de *ser catalans*, també són d'allà, és podria donar el cas que se sentissin "trifàsics", en no poder oblidar que també *són espanyols*; tres coses!!!

Deu ser per això que moltíssims catalans de naixença, però fills d'immigrants, s'han fet independentistes.

Mireu el que s'ensenya a les ikas-toles basques, segons informa del diari ABC del 25-01-95: "...sus labores educativas están planteadas para que el alumno no tenga dudas de la historia y de la opresión sufrida por el pueblo vasco en el pasado. En estos centros de enseñanza surge el "abertzalismo". Su doctrina es "no perder lo nuestro porque entonces seríamos como los demás. Dejaríamos de ser vascos. Buscan algo mas que la enseñanza en euskera. "Que se eduque en euskera, que se piense en euskera."

Volent ser bascos, no *travestís*. I des d'aquest punt podran ser el que puguin i vulguin.

I és per tot això que, quan els espanyols volen resoldre el "problema vasco" som si es tractés d'un problema mèdic, passa el que passa.

Quina altra conclusió podem treure de la versió que els mitjans de comunicació ens fan arribar, que no sigui aquesta, quan ens parlen contínuament de "los violentos"?

Doncs deu ser una "problema mèdic" ja que "los violentos" (tres-cents mil?, quatre-cents mil?) es concentren en una zona peninsular molt concreta: Euzkalerria.

No serà que hi ha un virus (en diuen "fenómeno") que ataca per aquelles contradetes i torna violenta la gent?

Ha estat bona la "vacuna" que sempre s'ha aplicat contra aquest virus (?) per part del poder omnipotent espanyol, vulgarment conegut com "garrotazo y tente tieso"?

Sentirem a parlar hores i hores de la violència a Euskadi. Es calcula que per cada tres milions de vegades que se sent o es llegeix la paraula "violència" surt una vegada la paraula independència, que és la clau de la violència!

Més d'un 70% ha votat en aquell país la *no renuncia a la independència* i, d'aquests, un 25% la demanen de l'única manera humana possible (davant la negativa d'Espanya a assegurar a una taula democràticament i parlar-ne civilitzadament), o sia, amb violència. No volen ser *travestís*. S'ha de veure clar que no es tracta de trencar res, sinó d'alliberar! S'ha d'anar al fons directe de la qüestió; al continent i no sols al contingut.

Si tenim una casa que trontolla i fa caure a terra un gerro, l'endemà un quadre i al dia següent un llum de peu... és inútil i irracional preocupar-se contínuament dels objectes que es trenquen (contingut) i parlar d'ells hores i anys. S'ha d'anar a solucionar els fonaments i les parets de la casa (continent) perquè deixi de trontollar.

Els espanyols, amb una vilesa ben pensada, estructurada, i amb tots els mitjans que tenen al seu abast (finançats també, lògicament, amb part de l'economia dels Països Catalans, que els ajuda moltíssim)

duen anys i anys parlant de terrorisme, insercions, corrupcions, presos, gestores, connexions, col·laboracions, violents, judicis, bascos bons, bascos dolents, amnisties, lleis especials, infiltrats, acusetes, peneditos, subornats... Sempre del "contingut", però sense voler sentir parlar del "continent", o sia, de la mare dels ous: la Independència!

Una de les fal·làcies que es fan servir per la pràctica totalitat dels polítics que tenen accés als grans mitjans de difusió i que col·laboren en la *situació transvestida*, és parlar-nos de la recuperació de *les llibertats*. En aquesta expressió-trampa, a mi, m'hi sobra la pluralitat. Quan un pres surt de la presó es diu que recupera la llibertat i no *les llibertats*.

Amb això de *les llibertats* el que passa és que et van concedint, els amos, puntualment i amb lupa, el dret a fer unes coses, però d'altres que ells creuen que els perjudica, aquestes no. Els tirans també concedeixen certes llibertats puntuals.

Els demòcrates han d'assumir, en el tema de les independències, *el total significat de la llibertat*, peti qui peti!

Finalment, vull brindar als components dels Parlaments dels Països Catalans una idea per deixar de ser un poble *transvestit*.

Que facin una acció quasi beatífica sense cap perill.

S'ha d'enviar una notificació a Sa Santedat el Papa, demanant-li que es posi en contacte amb el seu Immediat Superior, perquè li signi un document on certifiqui que Ell va configurar l'actual mapa d'Espanya, l'anomenada "Nación Española". Els afers humans (parlant, la gent de vegades s'entén) es fan i es desfan; els Sagrats no.

Cas de rebre una Resposta Afirmativa, ens tocarà callar i hauréu de deixar de vindicar i reivindicar la catalanitat *per sempre més*, davant la Sagrada Confirmació inapel·lable de la nostra espanyolitat.

En cas que la resposta sigui negativa o simplement no hi hagi Resposta (el silenci administratiu significa donar la raó clara o intencional al peticionari), aleshores tindrem *Tot el Dret Diví* d'entrar al Parlament la moció-peticció per tal de celebrar el plebiscit abans esmentat.

Si no es fes així, hauréu d'assumir que, per culpa dels nostres propis dirigents i *només per culpa d'ells*, seguirem sent un poble esclau, acovardit, enganyat i transvestit.

Per reforçar l'esperit i donar ànims a tots, permeteu-me d'acabar amb la famosa dita espinaltiana: "Sense una coherent interpretació de si mateix i del poble on hom s'arella, ningú pot tenir la personalitat desitjada". **Frank Dube** Ω

S'ESPANYA ESPANYA!

Cal eliminar les forasterades

MESTRE TOMEU

Ara està de moda la polèmica sobre algunes paraules admeses (o no admeses) al diccionari. S'ha acceptat, per exemple, "caldo" perquè alguns pobres principatins no han sabut tastar mai un bon brou i, per tant, si no vols brou, tassa i mitja... però de caldo! En canvi, no s'han donat per bons altres mots que no tenen sinònims o, almenys, els que hi ha no tenen la mateixa exactitud i precisió. Els exemples monopolitzarien un parell (mallorquí) d'edicions de *L'Estel*.

Hi ha un altre aspecte que ningú no toca (anatema! vade retro!). Però com que jo vull exercir d'impertinent, com bé hauran constatat els lectors, en vull parlar: els castellanismes usats, en sentit negatiu, com a coses sempre dolentes. Un oncle meu, pagès, amb un vocabulari riquíssim i poc influenciat de l'espanyol, quan hi havia algun desajust climàtic que feia malbé l'anyada o una passa que afectava el bestiar amollava una frase patètica com qui blasfema: *ja se sap: el "campo" té aquestes coses!* Un amic meu, de la seva banda, quan ha de renyar els fills ho fa en castellà; *llen-guatge subliminal, explica.*

Si algú encara no m'ha entès (i consti que m'he explicat beníssim), que faci la prova de "traduir" el paràgraf següent: *Venien "los dos" d'aquella "suerte", amb aquell "tiempo" i aquella "noche" quan se toparen amb en "mihombre"* (o "mil-hombres" a segons quins pobles). Au, vinga! Meam si us servirà cap diccionari! O és el mateix dir "quin temps!" que "quin tiempo!"? I que és igual dir "vaja una nit!" que "vaja una noche!"? Si, per afegit, es tracta d'una "noche de perros!" no cal ni discutir que cal ser més oberts i permetre d'incloure totes aquestes paraules al diccionari. Si no es fa així, en comptes de dir "barco", aviat haurèm de dir "arruix!" (i, en comptes de barca, vaixella -m'apunten per aquí-).

No debades, Antoni Maria Alcover distingia perfectament entre genteta i gentussa. Els catalans tenim genteta, són persones d'esperit pobre i mesquí. La gentussa, en canvi, és patrimoni d'altri. Sí, dels qui ens mosseguen la llengua! Ω

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.

Digau-los-ho amb L'ESTEL

Són les cuineres del Restaurant ZZ a la barriada de Pere Garau. Fan cuina mallorquina i despatxen menús el migdia.

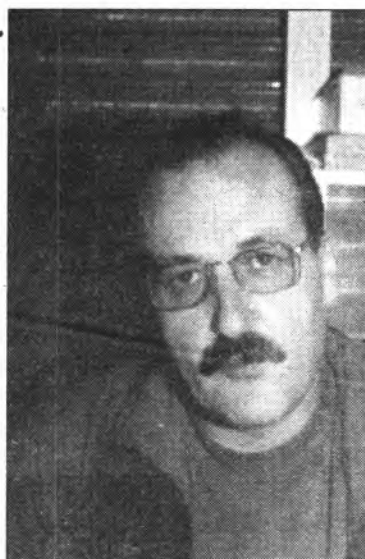
Fa quatre anys que na Petrina Serra regenta el Forn Garau, a la barriada de Son Fortesa.

Fa un any que en Guillem Pasqual regenta un taller de reparació d'automòbils a la barriada dels Hostalets.

En Llorenç Barceló fa quinze anys que es va fer càrrec d'un taller de mecànica de l'automòbil a la barriada dels Hostalets.

En Nicolau Pons regenta des de fa vuit anys un taller de plastificats a la barriada dels Hostalets.

SABIÉU QUE...

... un altre morbo serà veure si l'Aznar català, Àngel Colom, que va destruir la ERC mallorquina, també s'acostarà per Mallorca a posar ordre i a imposar l'estratègia barcelonina?

A. COLOM

ΩΩΩ

... la plataforma forastera-gonella ha demanat ajut a Aznar i Mariano Rajoy perquè a Mallorca veuen que tenen la batalla perduda?

ΩΩΩ

...el govern autonòmic andalús subvencionarà la compra d'antenes parabòliques perquè els xarnegos puguin veure Canal Sur? El conseller de Cultura serbi-espanyol **José María Martín**, ha dit que es proposen "contribuir a mantenir la **identidad cultural andaluza**". "Y no sólo los andaluces que se fueron, también los emigrados de segunda generación; es decir, los, que ya nacieron fuera, están en nuestro objetivo."

ΩΩΩ

... que els jutges forasters enemics de la llibertat d'expressió ja tenen un llibre de lectura obligada? Es titula *Inventario general de insultos* i l'autor és **Pancrecio Celadrán**. Si els escriptors espanyols **Quevedo** o **Juan Ruiz** fossin vius avui serien condemnats a galeres per jutges com Pedro Barceló.

ΩΩΩ

...el president de la Plataforma forastera gonella és un altre botifarra? El seu nom és **Fernando de Oleza Rossiñol**.

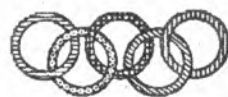
TALLERS SATA s.l.

PLANXA
PINTURA
MECÀNICA
EN GENERAL

ROVER

c/ Gavina, 3
Tel. 27 48 95
07005 Palma

Deportes Olimpia, s.a.

Luca de Tena, 29 Tel. 27 10 23 07005 Palma
Jaume II, 5 Tel. 71 39 83 07001 Palma

TALLERS LLORENÇ

- Mecànica general
- Benzina i dièsel

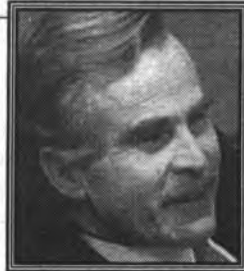

Sant Vicenç Ferrer, 166
Local esquerre
Tel. 27 57 07
PALMA DE MALLORCA

GALERIA DE FANTASMES

Joaquín Cotoner

JOSEP PALOU

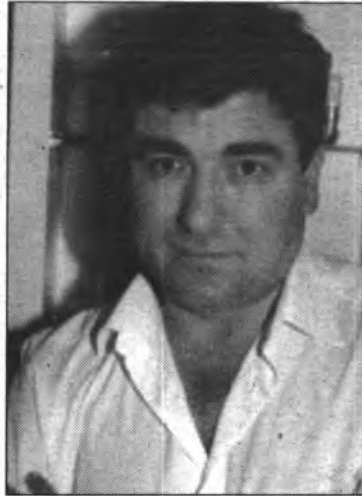
Això era un bergant que havia nom Miquel Cotoner, pocavergonya de tot, que va viure a Mallorca fa tres-cents anys. Els pagesos li conraven la terra per quatre lliures mal pagades, i ell vivia com un soldà de la suor dels altres. Aquest espavilat, per no perdre les seves prebendes, va fer costat a Felipe V, el rei foraster que arrabassà la llibertat i la parla dels mallorquins a sang i foc. La gent, davall-davall, anomenava "botiflers" a aquests traïdors, perquè duïen la flor de lis dels borbons estampada a les botes, i amb el temps els varen rebatiar amb el nom de "botifarres".

Passaren els anys i els Cotoner vivien a cor-què-vols. Un re-de-rebesnét d'en Miquel, el botifarra Nicolás, es va casar amb una forastera, de nom Blanca de Goyeneche, i tingueren set botifarro-nets. Un d'ells, en Joaquín, ben aviat va fer honor a la seva nissaga i renegà de la seva llengua i la seva terra. No era qüestió de parlar com els criats i les cuïneres, i xerrava en foraster per dar-se to. A més a més, el govern de Madrid encara servava les ordres d'aquell rei malanat i no deixava fer escola, ni diaris, ni televisió en català.

De més grandet en Joaquín s'apuntà al PP, perquè hi havia coneguts seus forasters i botifarres, i tota la feina la feien els amos de possessions, els pagesos i els menestrals. L'enviaren de diputat a Madrid. Viatjava de franc, feia una becadeta al parlament de la meseta i tornava els caps de setmana a Mallorca, a visitar les seves terres. Ell saps què hi vivia de bé!!

Emperò un bon dia el vent va canviar. La gent ja no volia xerrar en foraster, com els botifarres i els xoriços. Volia recobrar el català. Fins i tot el president, un menestral del seu partit, ho trobava bé, això. Bono! I què m'en direu, d'en Joaquín? Idò estava astorat com no us en podeu fer comptes.

Ell, un desenfeinat de tota la vida, va haver de replegar quatre forasteretxos i vellards de rancio abolengo perquè fessin un poc de renou, i va demanar ajuda a Madrid. Però diuen que els vespres no pot clucar els ulls, perquè s'ensuma que els mallorquins aquest pic no es deixaran entabanar, se li abordaran com a lleons i haurà d'agafar barco, si no vol jeure amb sos talons darrera. Ω

N'Antoni Mena és l'amo de la perruqueria d'homes Aragó, a la barriada dels Hostalets.

La família Roura (Pere i Enriqueta) han obert recentment el restaurant L'Havana a la barriada del Güell. Fan cuina mexicana i catalana com l'esqueixada de bacallà, les mongetes amb botifarra i més coses. A la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes, el menú en val 850.

Fa set anys que en Joan Gàzquez regenta el Lavauto Ferrer, a la barriada dels Hostalets.

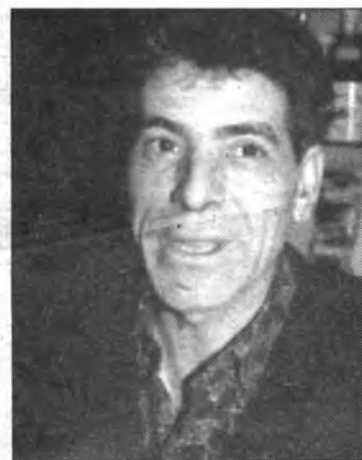
Na Maria Antònia Repiso de Manacor ha obert una botiga d'arreglar vestits a la barriada de Pere Garau de Ciutat.

En Manolo Cladera va obrir ara fa setze anys el bar Jaragua, a la barriada del Güell, a Ciutat.

En Joan Sastre de Muro fa vint-i-vuit anys que regenta el taller Sata de xapa i pintura, a la barriada de Son Fortesa.

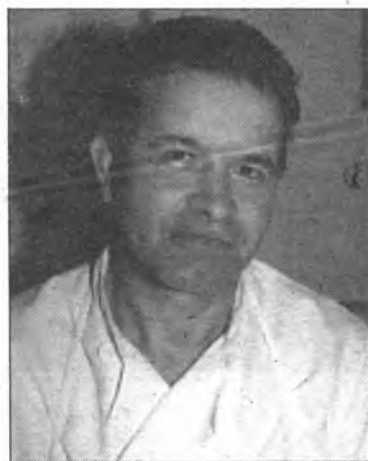
En Fernando Tornero, de Múrcia, fa dos mesos que va llogar el bar Can Pedro, a la barriada de Son Golteu de Ciutat.

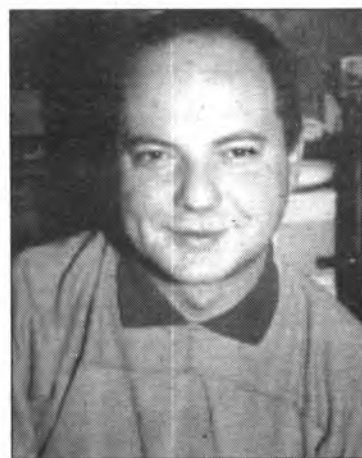
Fa un any que en Pere Albons regenta el Bar 1923 Can Capes, el bar més antic de la barriada. Despatxa entrepans i menús a 800 pessetes.

En Tomeu Ramis regenta des de fa vint-i-tres anys el bar Kito, al Nou Centre Comercial de Ciutat. La seva especialitat són els berenars i les tapes. Fins l'any passat, en què començaren les obres dels aparcaments del Corte Inglés, hi feien l'aturada els autobusos de Pòrtol, sa Cabaneta, Santa Eugènia, Costitx i Sencelles. Els de l'ajuntament els digueren que, una vegada acabades les obres, tornarien a posar els autobusos al seu lloc, però no ha estat ver. Ara s'aturen a l'estació del Tren, a baix de tot, sense serveis de cap casta, sense llum, a un lloc ple de xeringues i carteristes. No cal dir que tant els xofers com els clients desitgen tornar al seu lloc de sempre. Al lloc dels autocars hi ha un reservat de motos pels empleats del Corte Inglés. Pareix que tenen cera del corpus aquests del Corte Inglés, diu l'amo del bar Kito.

En Plàcid Hernández és un guanxe natural de Tenerife. Com a pertanyent a un poble colonitzat i exterminat pels espanyols, simpatitza amb la lluita per la conservació de la nostra llengua i els nostres costums. Fa onze anys regenta la carnisseria Chicho, al carrer del Safareig, als Hostalets.

Va vint anys que en Manuel Vara regenta el Vídeo-Bar Heva. Un lloc de trobada dels seguidors del Mallorca i del Barça.

Na Francisca Ortega és la madona del cafè Auba, a la barriada dels Hostalets. És un cafè que s'obre cada dia a trenc d'auba.

En Sebastià Cantallops, de sa Pobla, va obrir ara fa deu anys l'Elèctrica Ciem, a la barriada de Son Canals de Ciutat.

CARTES DELS LECTORS

Binissalem: els joves contra la Guàrdia Civil

Amb data de 3 de gener de 1995, 81 joves de Binissalem han rebut notificació del "Defensor del Pueblo", en la qual se'ls fa saber que continua les investigacions destinades a determinar quins són els guàrdies civils de Binissalem que cometen delictes de prevariació en contra del vuitanta-un joves que anaren a la premsa per denunciar certs números de la Guàrdia Civil de la localitat.

Aquests dies segueixen les falses denúncies, posades per aquests números de la Guàrdia Civil, a la premsa.

Concretament dia 26 de novembre de l'any passat, tres joves empresaris que prenien cafè al Pup Suro foren amenaçats per dos individus vestits de paisà que oferiren droga a un d'ells. El jove en qüestió, que els va veure la tela, va sortir del pub, demanant a dos amics que l'acompanyassin a ca seva.

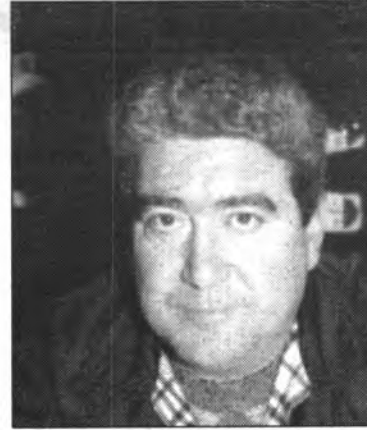
Tanmateix hem pogut esbrinar que els dos individus en qüestió eren dos guàrdies civils en estat etílic i segons pareix havien consumit cocaïna (a un li sortia sang del nas), i intentaven provocar un fals delicte als binissalemers. Aquests guàrdies eren el comandant de Lloc de Binissalem, caporal primer Benito Soutelo Garcias (de mal nom "el Yonqui"), excomponent del CIFA (Crup Fiscal i Antidroga), d'on fou expulsat -pareix ésser que desapareixia droga de les instal·lacions-; l'altre guàrdia civil és Alberto Garcia Caballero.

Un altre cas que passa a Binissalem és la "protecció" que dona la Guàrdia Civil a determinats empresaris a canvi de favors com és el de convidar-los a beure. Aquests mai són denunciats per alguna cosa que podria considerar-se delictiva.

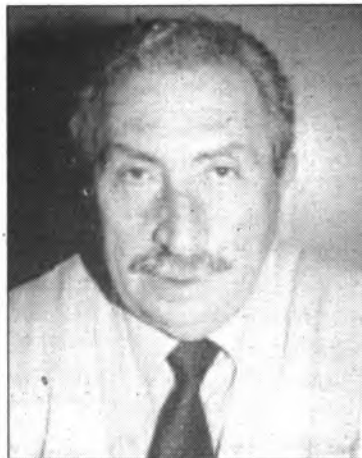
Actualment Binissalem és el traster de la 313 Comandància de la Guàrdia Civil; aquí, només hi arriba l'escòria. Seguirem informant. **Antoni Rosselló**. Post escriptum: al País Basc, això no passa. Ω

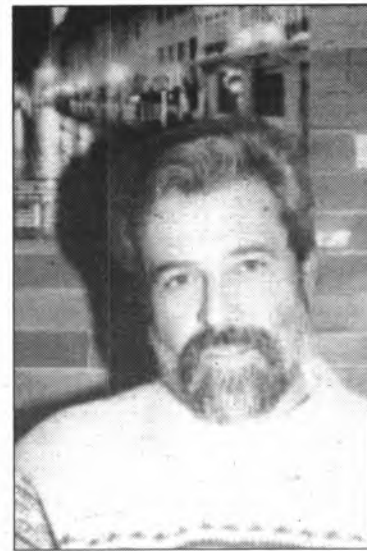
Fa quatre anys que n'Antoni Alomar regenta la botiga Comercial Carbonell, on ven joguets i articles de festa. Aquesta botiga fa 25 anys que està oberta a la barriada de Pere Garau.

En Lluís Hernández fa vuit anys que regenta un taller de pneumàtics al Nou Centre Comercial de Ciutat.

En Miquel Borràs és el gerent de Distribucions Borràs, una botiga on serveixen espècies i maquinària a les fàbriques d'embotits de tot Mallorca.

N'Emili Garrido regenta una botiga on es pot trobar tota casta de material: rajoles, trespols, sanitaris, etc, al carrer del metge Darder de Ciutat.

Na Jeanette Canyelles, ara fa mig any s'ha fet càrrec del bar Julio, a la barriada del Güell, a Ciutat. La veim amb els seus fills estimats.

SABIÉU QUE...

...el PP de Madrid s'ha gastat 100 milions per comprar un cavall la destinació del qual és ésser qualcat per un fill de la duquessa d'Alba, **Cayetano Martínez de Irujo?**

ΩΩΩ

...el gonella **Luis Cerdó** està involucrat també en la conspiració botifarra? Per cert, gràcies a l'exposició 100 anys de cinema de Sa Nostra, ens hem assabentat que Luis Cerdó està involucrat en un estudi de doblatge gonella que té la seu al carrer Balmes.

ΩΩΩ

...ara fa un any que va morir **Guillem Fullana Hada d'Efak**, dia 15 de febrer de 1995, un dels personatges més polifacètics de la cultura catalana. En Guillem va formar part del Comitè de Defensa de S'Arenal de Mallorca quan hi hagué l'ofensiva espanyolista contra la llibertat d'expressió d'aquest periòdic.

G. DEFAK

ΩΩΩ

...el clam contra el PSM ha estat general per haver-se negat a aliar-se amb UM per a les eleccions de dia 3 de març? Com a testimoni queden els editorials d'*Ultima Hora* (26 de gener) i del setmanari *El Temps*.

ΩΩΩ

...segons paraules d'un alt dirigent del PSM favorable al pacte amb UM, els sectors *lletuga* i *roig* del partit ho van impedir ja que van amenaçar de provocar una escissió?

En Pere Bermúdez, que abans regentava La Noria del Paletó, s'ha traslladat al Nou Centre Comercial de Ciutat, on regenta El Bodegón de Perico. Les monges pintades amb orel·la de porc, el *cocido* madrileny i la truita de fruites de l'horra és el que ofereix en aquest temps. A la carta s'hi menja per unes 2.500 pesetes; el menú en val 850.

PERSIANES
MALLORQUINES
EN ALUMINI

AMORÓS - TORRENS s.l.

CARPINTERIA METÀL·LICA EN GENERAL

c/ Nunyo Sanç, 40 • Tel. 27 36 93
07005 Palma de Mallorca

Lavauto
FERRARI

Canvi d'olis ■ Filtres ■ Tapisseries
Rentat a mà ■ Manteniment en general

Juan Gázquez Moreno

c/ Ecònom Ferrari, 6 ■ 07008 Palma
Tel. 27 56 55

Especialitat en carburadors,
injecció i posades a punt de motors

c/ Cardenal Despuig, 7 • 07008 Palma
Tel. 24 01 62

FORASTERADES

María Paz Hernández, xarnega (carta a l'ABC): Señor director: Estaba viendo el programa de TV3, "L' hora de Mari Pau Huguet", en el que se trataba el tema de la Zarzuela. Entre los artistas invitados al programa habia varios castellano-parlantes; y la verdad, llamaba la atención la falta de delicadeza por parte de la presentadora, que insistía una y otra vez en hablarles sólo en catalán. Es simplemente la obsesión que existe de usar solamente el catalán, como si el castellano no fuera la lengua común de los españoles y nos tuviera que dar vergüenza usarla en Cataluña.

ΩΩΩ

Federico Jiménez Losantos: Ni que decir tiene que los éxitos del Numancia los vivo como propios, y si diera buena cuenta de Cruyff en la próxima eliminatoria creo que lloraría por los dos. Por él y por mí. Si el Numancia resurge, es que todo puede resurgir en España.

ΩΩΩ

Juan Fernández, constructor naval resident a Mallorca des de fa 20 anys: Me llaman el cónsul de Sanlúcar de Barrameda por mi apología a mi pueblo y el cariño que manifiesto constantemente por mi tierra. Soy devoto del vino y de los langostinos de mi tierra, que son los mejores del mundo. También adoro las sevillanas, el caballo y el toro.

ΩΩΩ

Luis María Ansón: Es difícil imaginar la cara de Pujol mientras Ernesto Zedillo (presidente de México) se expresa en el "idioma común" de ambos, y así muestra al presidente regional de Cataluña la inmensa grandeza de una lengua perseguida en esta entrañable tierra de España.

ΩΩΩ

Editorial d'ABC: "España, pendiente de otra gesta numantina. El equipo soriano, desde su misma denominación evocadora del heroísmo de los arévacos frente a Roma, tiene vocación de gesta. Hoy el sueño se enfrenta a la razón. David vuelve a desafiar a Goliat y don Quijote arremete de nuevo contra los molinos de viento. Soria es una ciudad que está levantada en armas y dispuesta a repetir el milagro.

Normalització espiritual

Hem de prendre nota. Davant el nostre fracàs o, almanco, el poc èxit que té la normalització lingüística a ca nostra, sorgeix la iniciativa de la normalització espiritual dels "mallorquins" que ho necessiten. És a l'inrevés, però és normalització al cap i a la fi.

Idò bé. Aquests "mallorquins" han tingut la revelació que la nostra Mare de Déu, la de Lluç, no els serveix per a res. Per què serà? Potser perquè és mallorquina? Tal volta perquè pensen que si qualche dia parlàs ho faria en mallorquí? La cosa és que han decidit dur per aquí la Mare de Déu seva, la de la "Blanca Paloma", la del "Rocío", aquesta. "¡Ahí és ná!".

No en tenen prou aquests "mallorquins" de dur cap aquí la seva llengua, la seva cultura, les seves sevillanes, les seves "seguidillas", les seves guitarres espanyoles, les seves coples i els seus cupletistes. Això sí, tot molt espanyol. No en mancaria d'altra!, sinó que ara també han duit la seva Mare de Déu, que ells anomenen Verge, la que és seva i ben seva. Aquella que, si parlàs, evidentment ho faria en espanyol. Aquella que, si ballàs, ho faria per sevillanes. Aquella que, si cantàs, seria en una copla. En una paraula, la de la "Blanca Paloma", la del "Rocío".

Estam d'enhorabona, ens estan normalitzant. A partir d'ara tindrem una Mare de Déu forastera a qui encomanar-nos. Potser que la mallorquina tota sola no serveixi en aquesta terra on hi ha tant de foraster, nascut o no

nascut aquí.

La cosa és que aquests "mallorquins", promotors de la normalització, constituïts en "Hermandad" que, segons les seves pròpies declaracions, és una "Hermandad" impressionant pel seu nombre de devots, i beneïda per les autoritats civils i religioses i amb parròquia pròpia a la Ciutat de Mallorca, aquests tenen la intenció de potenciar moviments culturals i socials a la barriada del polígon de Llevant. Segurament seran actes "normalitzadors" i faran feina per aconseguir de Cort millores per a la seva barriada i millores espirituals per a ells mateixos.

En el *Diario de Mallorca* del 12 de gener de 1996, aquests "mallorquins" diuen: "Eso sí, la Hermandad ha diseñado, para la medalla de la Virgen, un cordón que llevará los colores de la bandera mallorquina y el estandarte llevará una alegoría isleña. Por último, llevaremos la Virgen del Rocío a visitar a la mallorquina de Lluç, con el propósito de hermanarlas."

I que no és guapo això?

Supòs que per a ells tot anirà bé, mentre que la seva Verge parli millor i més fort i faci més i millors miracles que la nostra, la Mare de Déu de Lluç. I mentrestant, nosaltres, els nadius, com de costum, ens en fotrem. I ens serà igual resar a una "Virgen" forastera o a una Mare de Déu mallorquina. De la mateixa manera que ens és igual parlar foraster o mallorquí. Sóm així! **Pere Felip i Buades, de Santa Catalina** Ω

L'ESTEL de Mallorca
El diari dels mallorquins
SUBSCRIVIU-VOS-HI

El matrimoni Bauçà-Mestre de Vilafranca regenten des de fa vint anys un taller de reparació de cotxes a Son Real.

Na Josepa Pinya és una de les madones de la botiga Pepian del Nou Centre Comercial de Ciutat. És una botiga de vetes i fils, i de roba interior.

En Manuel Nogales regenta des de fa tres anys el taller Son Canals de reparació d'automòbils.

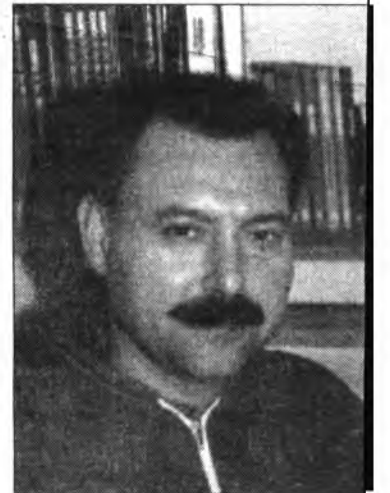
En Joan Carles Rosselló és l'amo jove de Bar JR a la barriada de Son Gotleu de Ciutat. És un bar del Barça.

Na Júlia Navarro regenta des de fa quatre anys una perruqueria a la plaça de Can Capes.

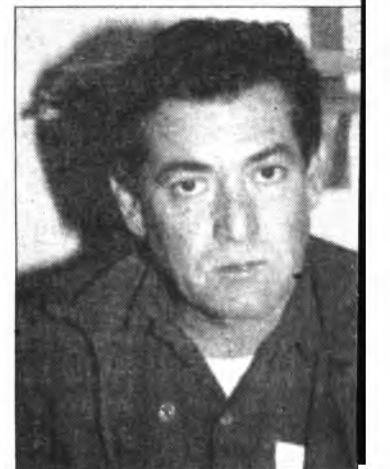
Na Francisca Crespi de sa Pobra regenta des de fa vint-i-dos anys la pastisseria Ramis, a Can Capes.

En Lluís Saragossa de Barcelona regenta des de fa onze anys el taller Luns a reparació d'automòbils, a Son Real.

En Rodrigo Cueva és un dels amos del taller de mecànica de cotxes Cuymar, a la barriada de la Coloma.

En Josep M. Hernández va obrir ara tres anys el taller de xapa i pintura, carrer de l'Hort d'en Torrella, a Ciutat.

Restaurant BINICOMPRAT

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

Carrer de Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de Mallorca

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca) Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Menjars mallorquins
Carns i mariscs a la planxa

C/ Cardenal Rossell, 92 • Coll d'en Rabassa • Tel. 491471

RESTAURANTE

Casa
Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans
Som especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/ Cardenal Rossell, 80 •
Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

BAR - RESTAURANT ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Can Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

BAR RESTAURANT ALL I PEBRE

Menjar típic valencià

Direcció: Begoña Asunción
c/ Canonge Tarongí, 8 • Tel. 26 51 48 • 07007 Coll d'en Rabassa

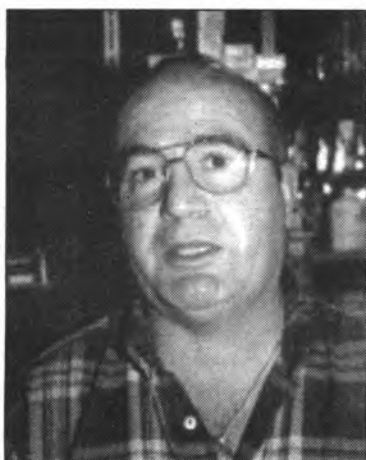
RIERAFOTOGRAF

Retrats • Reportatges
Fotografia publicitària

Carrer Marquès de la Font Santa, 63
CIUTAT DE MALLORCA

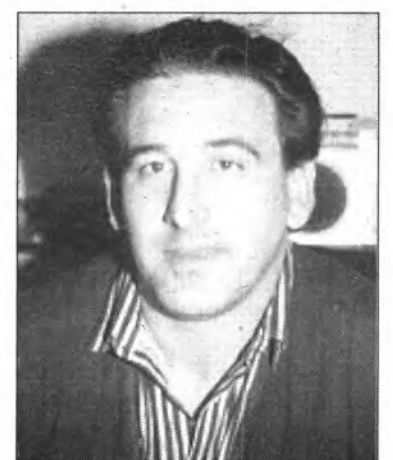
fa vint anys que n'Antoni Sunyer va obrir un taller de serralleria i portes al carrer de Faust Morell de Ciutat.

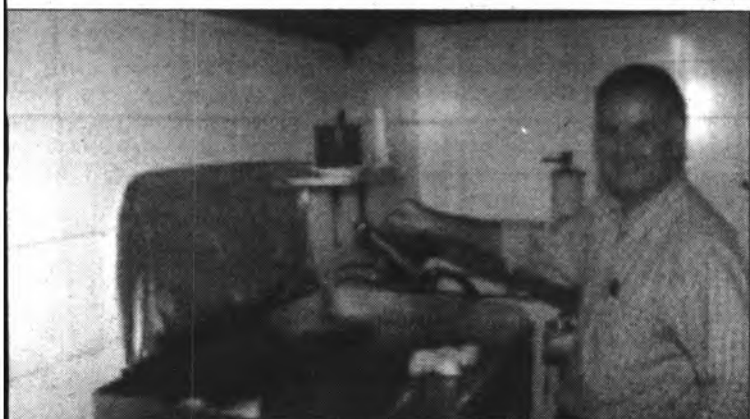
Juan Pablos és l'amo del Bar Roger's des de fa deu anys. Un bar de tertúlia i copes.

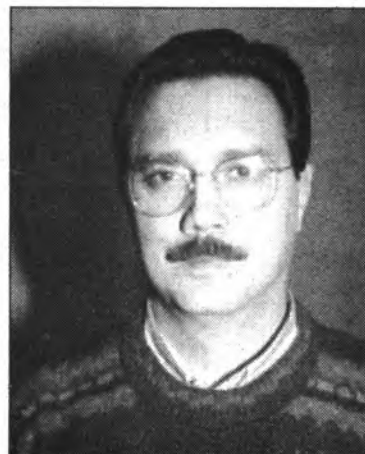
El matrimoni Orpí-Morro regenten el Forn Tots Quatre, a la barriada de Son Canals.

En Xisco Grimalt és l'encarregat de la botiga Art Funerari, una botiga de decoració per a cementiris a la barriada del Güell de Ciutat. Són els únics de la seva especialitat a Mallorca, amb sucursals a Inca i a Manacor.

Gabriel Buades d'Inca es va fer càrrec ara fa cinc anys de Patates Pablo, a carretera d'Inca de Ciutat. Despatxa hamburgueses i plats combinats. Un lloc on es menja i es beu per unes 700 pessetes.

En Jesús Martín és l'amo des de fa dos anys de la joieria Terry, a la barriada del Güell de Ciutat.

És en Riera, del Coll den Rabassa, un fotògraf que fa quinze dies ha obert un estudi-botiga a la barriada del Güell de Ciutat.

**L'ESTEL
de Mallorca**

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Venc casa de dues plantes a carrer cèntric de Sant Joan. Tres dormitoris amb possibilitat de cuina amb xemeneia. 4.900.000 ptes. Tel. 298720.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. Tel. 295820.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 261255.

Gran oportunitat! Venc pensió completament renovada a la Ciutat de Mallorca. 864017.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Lloguer, 25.000 ptes.; traspàs, 1.200.000 ptes. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal, venc pis, 3 hab., bany, cuina, dues terrasses. A la zona de la plaça de les Verdures. Tel. 263674.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Bonic terreny a Lluçmajor (camí d'Alicantí). Cantó 11 metres, caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per convenir.

Avinguda Argentina. Llog pis de 5 habitacions, moblat, xemeneia, electrodomèstics, telèfon, dos banys. 75.000 pessetes mensuals comunitat inclosa. Tel. 792490.

Magalluf, venc 16 locals comercials. Planta baixa i pis 70 m². més terrasses entre 50 i 145 m². Tel. 726306.

Benestar Costa d'en Blanes, 22 cases primera fase, 15 cases amb piscina, jardins comunitaris. Entrega en 18 mesos. Tel. 726306.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

Venc cavallet (ponny) de sis mesos per 75.000 pessetes. Telefonau al 427754. S'Hostalot.

VENDES

Vull comprar iot de 14 metres d'eslora amb tres cabines, coberta espaiosa, dos motors Diesel i dos llocs de control. Tel. 120197.

Venc motor Mercuri, foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

Venc contestador automàtic marca Sanyo. Tel. 264259.

Venc telèfon «Forma» negre, nou de trinca. 5.000 pessetes. Tel. 835131 (Bel).

Es venen 2.500 pel·lícules de vídeo noves amb estoig i precintades. Preu 200 pessetes unitat. Tel. 410 668.

PERSONALS

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Casat de 36 anys cerca dona per a compartir deliciosos moments. Convit a sopar dins un iot a alta mar. Trucau preferiblement els vespres, fins devers les dotze. Pregunteu discretament per Toni. Tel. 299903.

Ets una al·lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

Fadrina de 54 anys amb aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desig formalitzar parella amb senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat insatisfet. 717354.

Al·lota de trenta anys desitja amistat amb joves que tinguin sensibilitat per la cultura i l'art. Apartat de correus 1107-07080 Ciutat de Mallorca.

Mallorquí de 39 anys, estudis superiors, vull conèixer al·lota de similars cir-

cumstàncies. Escriure a l'apartat 211 (07080) Ciutat.

Voldria correspondència amb dones de 45 a 50 anys. Jo en tenc 50. Francisco España. Alfonso el Sabio, 2A-2-1.

SERVEIS
PROFSSIONALS

Home jove cerca feina d'ajudant a malalts o minusvàlids que estiguin a ca seva. 297067.

S'ofereix pintor empapador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Home jove cerca feina de conrador o de vigilant de finca rústica prop de Ciutat. 297067.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Píllari.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Píllari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL
MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

Venc YAMAHA 400 PM Z. Peces noves. Assegurada. Amb casc. 150.000 pessetes. Joan. 835131.

ENSENYANCES

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes /hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriuiu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Taragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltar dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Mestre s'ofereix per fer classes de repàs. Demana per Bartomeu al telèfon 467931.

Front d'independentistes catalans, que creuen que treballar per Catalunya est per sobre de tendències partidismes, ofereix butlletins de propaganda nacionalista. Escriuiu a l'apartat de Correus 5.531 - 0808 Barcelona.

Si estau interessats per la literatura en català, podeu subscriure-vos de franc la revista LA FOREST D'ARANA, plaça Mossèn Sureda, 6-14, València 46002. Cal fer-hi esment dels vostres nom i cognom, adreça, codi postal i població. També hi podeu subscriure gratis amics i companys, fer-hi arribar els vostres suggeriments.

Llicenciat fa classes de català a tots els nivells, per a una persona o a un grup petit. Preparació per exàmens de la junta avaluadora. També repàs d'assignatures. Tel. 720567.

Cerc gent per fer grup de cançó tradicional. Apd projecte, guitarra, percussions i repertori de cançons fetes meves i d'altres tradicionals. I deman gent que toqui instruments de corda vent, nacionalistes i amb gust per la cançó nostra. Tel. 720567. Ignasi.

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Res no ens ve de nou

La grotesca i absolutament impresentable campanya antimalorquina i anticatalana duta a terme dies passats pels neonazis el periòdic (?) ABC no ens ha ingut gens de nou. Segurament o fan perquè no perdem el costum i recordem —no fos cosa que ns n'oblidéssim— que ells, els enuïnament espanyols, ens van imposar llur llengua i llurs leis per la força de les armes com diria Ortega y Gasset: “*del ícito y vasto sistema de incorporaciones*”, de l’*“España una, acida en la mente de Castilla”*, i le Déu segons José Antonio—, mió realitzada per a “*lanzar la nergia española a los cuatrocientos, para inundar el planeta, para crear un imperio aún más mplio*”. Són les tesis prou conegudes de l'imperialisme històric-histèric. Ens les recordem en qualsevol moment i circumstància, sia en els de dictadura o de democràcia, vesteixin la camisa que sia, la de roig o feixista, de dretes o d'esquerres.

L'actitud del diari madrileny espon a la conjuntura actual l'obstaculitzar tant com sia possible no ja la normalització lingüística recollida a l'Estatut, d'acord amb la Constitució Espanyola cosa que suposa forçosament enir el punt de mira bastant baix—, sinó el legítim dret territorial a l'ús normal de la nostra llengua catalana en tots els àmbits. Per ací, però, ja no som tan ingenus com solíem i, sota la pell del que ells diuen convivència, igualtat i solidaritat, hem après que s'anaga l'obscurantisme intolerant i l'nacionalisme agressiu espanyol, clamador constant de situacions de privilegi i de relacions de superioritat i colonialisme.

La qüestió, en el fons, és “*el problema catalán*”, indefectiblement. Si fa poc ha estat l'ABC,

anteriorment ho havien estat *Diario 16*, la Real Academia Española de la Lengua i una llarga llista de patums mesetàries (per raons d'espai obviaré esmentar-ne els noms). Clarament els feim nosa i ens ho recorden constantment.

Per afegit, la positura servil i temorencia d'algun representant del nostre Govern ha quedat ben palesa. Les ridícules i fal·lacs declaracions del conseller d'Educació i Cultura (?), senyor Rotger, en un rotatiu de Ciutat, en són una bona prova (“*no hay la mas mínima catalanidad ni el más mínimo concepto de paisés catalanes*” o “*los paisés catalanes son un ficción tan grande que ni en Cataluña son aceptados*”).

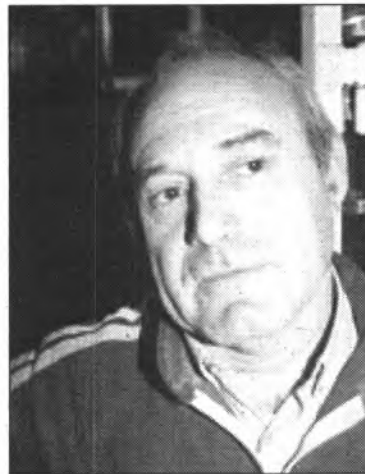
Igualment preocupant ha estat la traïdoria, repetidament contumaç, d'alguns botifarres, que sembla que han cobrat noves forces arran de la campanya mesetària. L'intel·lectual mallorquí Antoni Maria Sbert, mort a l'exili de Mèxic l'any 1980, retratà perfectament aquesta casta d'individus en un article publicat a finals dels anys trenta:

“*Malaurada Mallorca benvolguda, presonera de l'ambició imperialista, prostituïda per la possessió mercenària i venuda pels seus propis fills! Sento en el meu cor clavada l'espineta punyent de la traïció dels envilitos descendents dels nobles catalans que varen redimir-te! Els “botifarretes”, indignes descendents de la Mallorca catalana, han traït la seva sang una vegada més, i han retut acatament als escamots de forasters i estrangers, “señoritos troneras”, aventurers de l’“Arriba España”!*”

Aquestes paraules, lúcides i abrandades, m'estalvien d'afegir-hi cap altre comentari. **Andreu Salom i Mir** Ω

Fa 14 anys que en Gabriel Roig regenta l'Administració de Loteries número 20, al costat de la plaça de Pere Garau, a Ciutat. L'any 1982 va vendre un tercer premi i l'any 1985 un primer.

És n'Andreu Gordiola. Fa cinquanta anys, son pare (que era sergent de bombers) va obrir el seu taller de reparació de cotxes al carrer Faust Morell de Ciutat.

En Fernando Martínez regenta des de fa vuit anys el bar Acuarium, al costat de la plaça de Pere Garau. Despatxa berenars i menús a 800 pessetes.

L'ESTEL
de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

Na Magdalena Pons és la presidenta de l'Associació de Comerciants Nou Centre Comercial de Ciutat. Una associació que lluita per aquesta zona comercial del costat del Corte Inglés. Tenen contactes amb el batle, que els dóna la raó, però que de moment no ha fet res per ells. Demanen més llums, que els arreglin les voreres i també demanen l'ORA.

CARTES DELS LECTORS

Els nostres tres caps de bou

El passat mes de gener, els tres caps de bou que es varen trobar a la possessió de Son Corró de Costitx l'any 1895 tornaren cap a Madrid.

El dia 19 d'octubre, dia de la inauguració al Museu de Mallorca de l'exposició dels cent anys de la trobada, la presidenta del CIM, Maria Antònia Munar, va demanar una vegada més que aquests vestigis de la prehistòria de Mallorca tornassin a casa.

El senyor Buñuel, enviat del Govern de Madrid, va declarar que aquests elements prehistòrics es trobaven millor al Museu Arqueològic Nacional que a qualsevol indret de Mallorca per la seva humitat. (Havien estat milers d'anys a Mallorca i la humitat no els havia rovellat perquè són de bronze.)

Una vegada més s'ha demostrat que les institucions del Govern de l'Estat espanyol no escolten els mallorquins.

Crec que hauríem de fer una manifestació per protestar davant aquesta nova humiliació que ens està fent el Govern de Madrid. **Miquel Alemany** Ω

FORASTERADES

ABC: Lo malo que tienen los estúpidos es que, tarde o temprano, acaban explicando sus memeces. El presidente del Gobierno balear dice ahora que su política sobre los "Países Catalanes" y su integración en ellos de las Baleares es sólo "filosófica y teorizante". Eso no es una rectificación, sino una reincidencia en la estupidez, por muy filosófica y teorizante que sea.

ΩΩΩ

Jaime Capmany: Dicen que el mejor amigo del hombre es el perro (...). Ahora tengo una amiga. Se llama Dafne, y es una maltesa pequeña y astuta, o sea, como Jordi Pujol, pero más rabiosa.

ΩΩΩ

Antonio Burgos: Todos los días tenemos que sufrir que alguien nos eche en cara lo del AVE, mientras a Jordi Pujol le están haciendo un AVE para él solito y nadie dice ni mus. Aunque en el caso del AVE catalán habría que recordar aquello que decían de guasa los charnegos de la polémica de los obispos catalanes en los años sesenta: "Como somos mayoría, queremos que el AVE vaya a Almería".

ΩΩΩ

Antonio Burgos: Tanto ha cambiado Barcelona después del 92 que ya hay hasta bares de tapas. Para mí que es una secreta venganza por la normalización lingüística. Con la normalización gastronómica Pujol no ha podido. Los jamones de Sánchez, Romero y Carvajal se la han dado a los catalanes con pá amb tumaquet y han conquistado el Principado como ya hubiera querido Felipe V.

ΩΩΩ

Manuel Ramírez, catedràtic de dret polític: La nación, la patria, la unidad, la igualdad, el sentimiento de lo español, aunque garantidos en la letra de la Constitución, entran en declive porque cualquier individuo, cualquier provincia, cualquier aldea y hasta cualquier barrio acabará por encontrar el argumento para sentirse diferente.

ΩΩΩ

Federico Trillo (PP): Dicen que Aznar es un hombre frío. Yo quiero un presidente del gobierno frío, pero que se emocione al decir: ¡Viva España!

Les notícies del moix amb botes

Avui us vull fer arribar notícies del barri de la Soledat.

Aquest pobre barri nostre ha caigut en dissort els darrers anys degut a la quantitat de forasters que hi han vingut a viure, de les bosses de pobresa que això ha produït i de la quantitat de droga que per aquí corre. Ara, el president de l'Associació de Veïns, un foraster anomenat Antonio Hernández, nascut a Ceuta, militant del PP i com és lògic anticatalanista furibund, es dedica a fer campanya activa per aquest partit. Ja fa uns mesos, a les festes de la Mare de Déu de la Soledat, va tenir la barra d'assistir als actes acompanyat, com a convidat d'honor, del president de Nostra Terra, l'anticatalanista Juan Morro.

Aquesta vegada s'ha passat molt més, el dia dels Reis, a la missa gran de les 19'30, va presentar-se acompanyat, com a convidat d'honor, del ja tristament famós José María Rodríguez. Durant aquest ofici, el capellà, que va celebrar en foraster, va donar les gràcies a aquest foraster per la seva assistència. Aquest capellà, "don Toni", va de mallorquí renegat per la vida, fins al punt que la nit de Nadal va tenir la barra de celebrar les matines en foraster. Amb tots aquests personatges, no és estrany que tots els programes i tota la literatura de l'Associació de Veïns sigui en foraster.

Aquest és el panorama d'aquest barri i del que li espera a tot l'Estat si guanya les eleccions el PP. Seguiré informant. Miau Ω

QÜESTIONARI PROUST

Isabel-Clara Simó

- Quin és per a vós el summum de la misèria?
- La fam.
- Quin és el vostre somni de felicitat?
- La independència dels Països Catalans.
- Quin és el principal tret del vostre caràcter?
- Xerrar massa.
- Quina qualitat preferiu en un home?
- La intel·ligència.
- Quina qualitat preferiu en una dona?
- La intel·ligència.
- Amb quins defectes sou més indulgent?
- Amb tots, excepte la vanitat.
- Quin do us agradaria tenir?
- El do de llengües.
- Qui us hauria agradat ser?
- Jo mateixa.
- Quins són els vostres herois i heroïnes de la literatura preferits?
- Tirant, Júlia.
- I de la vida real?
- Verdguer, la Curie.
- Quin és el vostre escriptor preferit?
- Shakespeare.
- Què odieu per damunt de tot?
- El feixisme.
- Com us agradaria morir?
- No em vull morir!
- Quin llibre us hauria agradat escriure?
- L'Eneida.
- Quin llibre no us hauria agradat escriure?
- Dels meus, cap (els assumeixo tots). Ω

ENQUESTA

Què opinau de les proves nuclears al Pacífic? Hem de fer boicot als productes francesos?

Maribel López (Pere Garau). Mal fet. Boicot al francès.

Els Palmer d'Andratx (plaça dels Reis Catòlics). Mal fet. Boicot als francesos.

Francisca Santamaria (auxiliar de farmàcia). Horrorós. Boicot al francès.

Joan Miquel (Carrer d'Aragó). Mal fet. Boicot al francès.

Maribel López (Ciutat). Mal fet. Boicot al francès.

Nelida i Esperança (Güell). Totalment en contra. Boicot al francès.

**NO MÉS PROVES NUCLEARS
BOICOT
ALS PRODUCTES FRANCESOS**

Davant una agressió d'aquesta mena que afecta tots els habitants del planeta, no hi ha cap més alternativa que una resposta radical. És per això que et proposam donar suport al BOICOT als productes, establiments i interessos francesos. En la teva mà hi ha la possibilitat d'estrènyer el govern francès on més li farà mal; la seva butxaca. Aquesta acció ens pot ajudar, mentre l'haguem de mantenir, a potenciar el consum de productes nacionals. Ací et presentam una relació dels interessos francesos més habituals:

Distribució. Continente, Pryca, Alcampo, Intermerca, Intermarché, Leroy Merlin, Leclercq, Dia, Carrefour. *Automoció.* Renault, Citroën, Peugeot-Talbot, Mobyette, Total, Fina, Elf, Michelin, Valeo. *Llet i derivats.* Llet Parmalat, Llet Reny Picot, Llet President, Llet Vilcontal, Llet Bridel, Yoplait, Danone, Dan'up, Babydel, Delifru, Gelats Miko. *Formatges.* La vaca que rie, Caprice des Dieux, Chamois d'Or, Presid'or, Petit Suisse, Camembert, Gruyere, Roquefort, Rondele, Souette, Brie, Plaisir de France, Poite de Brie, Syrtor. *Alimentació.* Achicoria Leroux, Chaumes, Productes Lu, Productes Gerblé. *Galetes.* Declaré, Grafitti, Sant Michel, Fignes Casagrain, Saint Albrey, Xocolata Lindt, Poulain, Gigante Verde, Bonduelle. *Begudes.* Rene Barbier, Moet, Armagnac, Bardinet, Benedictin, Conyac Martell, Cointreau, Courvoisier, Grand Marnier, Aigües Evian, Aigües de Viladrau, Aigües de Vichy, Aigües Perrier, Aigües Fontdor, Hennessy, Kronenbourg, Marie Brizard, Napoleon, Orangina, Patxaran Olatz, Patxaran Zoco, Pernot, Remy Martin, Ricard, Rom Negríta, Savinsa, vins i caves francesos. *Adrogueria i Perfumeria.* L'Oreal, Garnier, Eugène, Dodot, Cacharel, Valentine, Chanel, Briseis, Fler a Fler, Guy Laroche, Hermes, Jacop Delafont, Rochas, Royal Ambré, Poison. *Cristalleria.* Alcolor, Arcopal, Cristel, Crystal d'Arques, Cuisinox, Duralex, Rondo, Pyrex. *Altres interessos.* AEG, Air France, BNP, BIC, Cartier, Credit Lyonnais, Damart, Fichet, Gan Assegurances, General Biscuits, Bicicletes Gitane, Gitanes Tabacs, Gaulois Tabacs, Golf Poalto, Havas, Yves Rocher, Label Rouge, Legran, Lyonnaisse España, Mare Nostrum. *Material Elèctric.* Mavic, Metal Mazda, Moulinex, Paribas, La Paternal, Pèchiney, La Previsión Hispalense, Pronda, la Reduelle, Rhone-Polenc, S.A. de Fibras Artificiales, Sacilor, Soc.Espa. del Oxígeno, Sociéte Generale de Banque, Sonocolor TV, Tefal, Tubo Fabrega, Usinor, UAP Assegurances, Vinidor.

MOSSEGADES

El nou llibre de Jaume Sastre

280 planes • 122 fotografies • 586 notes a peu de pàgina
600 persones citades amb noms i llinatges

El trobareu a les següents llibreries: Palma: Quart Creixent, Embat, Tótem, Llibres Mallorca, Jovellanos, Jaume de Montsó i Áloma. Inca: Espirafocs. Manacor: Leo. Demandes fora de Mallorca: contrarrembors a l'apt. de Correus núm. 124 (07600) Palma

PUGEN

Cristòfol Soler i Joan Huguet, que han fet fora de les llistes electorals el botifarra Joaquín Cotoner i el foraster Joaquín Escudero.

ΩΩΩ

La **Fundació PIME-Balears**, que ha presentat la tercera edició de la campanya de recollida i reciclatge de llaunes "No la llancis", en benefici de l'Hospital de Nit i Es Refugi.

ΩΩΩ

El telescopi espacial **Hubble**, que ha descobert 40.000 noves galàxies.

ΩΩΩ

La localitat d'**Amer** (La Selva), on s'ha substituït la Guardia Civil pels Mossos d'Esquadra.

ΩΩΩ

Carlos Cañellas i Pilar Ferrer, perquè votaren contra l'informe d'Álvarez Cascos al congrés del PP, enmig de més de mil compromisaris que votaren a favor.

ΩΩΩ

Les **Corregudes d'Ases i Someres** celebrades a Felanitx dins les beneïdes de Sant Antoni, recuperades després de més de 25 anys.

ΩΩΩ

Air Europa, companyia xàrter que realitzarà vols regulars des d'Eivissa i Menorca a Barcelona.

ΩΩΩ

El gitano **Peret**, que va contestar en català l'entrevista que li feren al programa de Canal 9 "Te'n recordes?", fet que hauria de ser molt més habitual.

ΩΩΩ

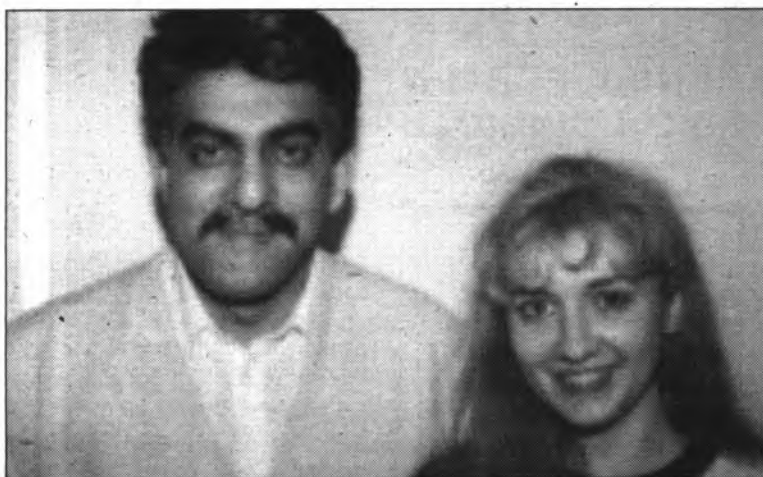
La Plataforma **Joves de Mallorca per la Llengua** que ha organitzat la campanya *Pryca-Portopí menysprea els mallorquins*.

ΩΩΩ

Els alumnes del col·legi públic **Es Molins** de Búger, autors del treball d'investigació "Comarca del Raiguer", i la revista **Màgica**, del col·legi públic de Sant Jordi, guanyadors del premi Francesc de Borja Moll atorgat pel Govern Balear.

ΩΩΩ

L'equip d'investigació encapçalat per **Fèlix Grases**, de la UIB, que ha desenvolupat un test per autodiagnosticar les pedres als ronyons.

Naresh i Sheila Damaramsasani, de Bombai, que encara que no ho paregui són germanastres, fa catorze anys que regenten la botiga Sunshine: electrònica, ràdios, calculadores, minijocs, etc.

Són els propietaris de la fàbrica de persianes metàl·liques Amador Torrents, a la barriada dels Hostalets.

El matrimoni Rubio-Miñao regenta la pizzeria Pontevecchio, a la barriada dels Hostalets. Despatxen pizzes i pastes italianes. Fan menús a 850 pessetes.

Na Josefina, n'Eva i na Carme regenten juntes des de fa un any una perruqueria a la carretera d'Inca, a l'altura de Can Capes.

N'Attalo Michelin és un sicilià que fa vint-i-cinc anys que va obrir un taller de mecànica de cotxes a la barriada de Son Canals de Ciutat.

En Miquel Joan de Santa Maria fa deu anys que regenta el taller TMC de reparació de cotxes a Son Canals.

La cuina dels Darrers Dies a Mallorca

El Carnaval a Mallorca podem dir que comença per de Sant Antoni de Viana –amb les primeres desfresses per anar a les beneïdes– i dura fins al Dimecres de Cendra. Però el veritable bessó d'aquests dies de disbauxa el podem centrar en els Darrers Dies; període comprès des del Dijous Llarder fins el dimars següent (anomenat, a Lluçmajor, el darrer Darrer Dia).

Eren, i són, dies de desfresses, d'excessos, de bulla, de rues...

Antany, la cuina seguia unes pautes determinades, tan pel que fa al fet d'emprar les verdures i fruites de la temporada, com per fer determinats menús per a festes senyalades.

Era important consumir les restes del porc que tan bé havien comenjat les madones. La Quaresma seria llarga, quaranta dies sense menjar porc i, els ossos, el bocí de carota o el tros de xulla que restaven dins l'alfàbia amb aigua-sal ja començaven a ranciejar, havia arribat l'hora d'aprofitar-ho.

Els plats més representatius dels Darrers Dies podríem dir que són: la greixonera de porc, la fava parada, les coques o ensaïmades amb tallades i la coca de raïssons.

La greixonera de porc té com a ingredients d'aquest animal, la carota, carn magra (abans s'aconseguia bollint els ossos i despullant-los de la carn) i sobrassada.¹

Als pobles de la Serra Tramuntana es guisa la fava parada de manera distinta dels pobles del pla. La diferència és patent: a la muntanya la fan amb brou, fideus i tallades de xulla, sobrassada i botifarró i al pla es fa amb verdures, cantons de patata, etc., com una mena de cuinat de qualsevol casta de llegum.

Com a costum curiosa citarem que a Valldemossa, el Dijous Llarder, la gent acudia a les possessions portant una cullera de fusta i una escudella o un plat, allà eren obsequiats amb fava parada i coca amb tallades. Aquest costum ha evolucionat perquè, malgrat es va deixar de fer a les possessions, a moltes cases del poble es menja fava parada el Dijous Llarder. A més des de l'any 1989, l'Obra Cultural Balear a Valldemossa, organitza, el Darrer Diumenge, una excursió fins a una possessió o fins a s'ermita de la Trinitat i allà fa un dinar de fava parada per a tots els assistents.²

Les postres dels Darrers Dies són bona mostra de la mescla de dolç i salat de la nostra cuina. Les coques (de pasta dolça) i les ensaïmades eren guarnides amb tallades de sobrassada, llom, botifarró i en alguns cassos d'encarabassat.

Les coques de raïssons són les menys conegudes, perquè els raïssons no són un article de consum massa actual.

A vegades, les coques de raïssons, també eren guarnides amb tallades i ensalgades de sucre es covien al forn de llenya tot just es treia el pa.

Arribat el Dimecres de Cendra el protagonisme culinari era ben bé un altre: verdures, ous, peix i bacallà, substituïrien el porc fins que el Dissabte Sant, les campanes esclatarien repicant tot dient: Crist ha res-sucitat. **Antònia Serrano i Darder** Ω

1 J.CAÑELLAS Les festes i alguns dels seus protagonistes Miquel Ripoll Plecs de Cultura Popular VI

2 Per aquesta i les demés recetes que esmentam, vegeu A.SERRANO Les receptes de na Tonina Menjavents 15 Palma (1995)

DAVALLEN

La burocràcia de Son Dureta per retrassar el nou tractament de Riluzole destinat als malalts d'Esclerosi Lateral Amiotròfica (ELA).

ΩΩΩ

Carmen Sagrado, Gaspar Oliver i Jordi Llabrés, per aparcar els seus cotxes particulars a la zona de vehicles oficials de Cort.

ΩΩΩ

Juan Pons Anglada, president de la Federació Agrícola i Ramadera de Menorca, menorquí amb cap de foraster que ha dutat els doblers dels socis regalant un cavall al rei d'Espanya.

ΩΩΩ

El director de Pryca-Portopi, **Enrique Pacheco**, per discriminar una clienta per parlar en mallorquí.

ΩΩΩ

El virrei espanyol **Gerard García**, que ha criticat el Govern balear per protestar per la discriminació en inversions universitàries, i que ha dit que "no té cap sentit" pensar que Madrid vol marginar les Balears. **García** es guanya a pols les sopes com a criat de Madrid, però és per demés. Roma no paga traïdors i quan siguem independents el deixaran amb el cul a l'aire.

ΩΩΩ

El **Ministerio de Obras Públicas**, que deixa Mallorca a la coa de les ajudes estatals per restaurar edificis. Els barris de Madrid, vés per on, són els més beneficiats.

ΩΩΩ

El **MEC**, que amb el nou mapa escolar obligarà a fer la secundària en foraster a nins i nines que han estudiat l'EGB en català.

ΩΩΩ

Maria Jesús Bonafé, periodista d'Última Hora, que va considerar els forasters Lolita i Kiko Veneno com "los artistas con más pedigrí en un programa lleno de nombres locales" a la Revetlla de Sant Sebastià, per damunt de Tots Sants, Els Pets, Al-Mayurqa, Revetlla de Sant Antoni...

ΩΩΩ

Els neonazis que assassinaren un jove a Madrid per negar-se a cantar el *Cara al sol* i a cridar "Viva Espanya".

RELACIÓ D'AHESIONS AL COMITÈ DE DEFENSA PER LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ I SINDICAL

El president de Sa Nostra i president del comitè electoral del PP, Joan Forcadades, ha posat una demanda per injúries i calúmnies contra el Sindicat Autònom de Banca i Estalvi de les Illes (SABEI) per considerar que l'opuscle titulat **Pel redreçament del prestigi de la Caixa de les Balears**, lesiona el seu honor. Joan Forcadades reclama al SABEI una indemnització de 100 milions de ptes. Enfront d'aquesta iniciativa s'ha posat en marxa un **Comitè de Defensa per la Llibertat d'Expressió i Sindical** que ja ha rebut les següents adhesions:

Adhesions: Tel. 46 23 89 Fax: 46 37 66

Coloms a la Sala
Comitè d'empresa BBV (Centres Balears)
Comitè d'empresa San Paolo - Illes
Comitè Intercentres de SA NOSTRA
Confederació Intersindical Galega (CIG)
Entesa Nacionalista i Ecologista Eivissa (ENE)
Esquerra Unida (EU)
Federació d'AAVV de Palma
Federació d'Estalvi de Catalunya (FEC)
Federació Estatal Banca y Ahorro CGT
Federació Socialista de Mallorca (PSOE)
Grup Balear d'Ornitologia (GOB)
Joves d'Esquerra Nacionalista (JEN-PSM)
Joves d'Unió Mallorquina (JUM)
Partit Socialista de Mallorca (PSM)
Sindicat d'Estalvi de Catalunya (SEC)
Sindicat d'Administració de Catalunya - Intersindical CSC
Sindicat d'Associació de Quadres (ACCB)
Sindicat Autònom de Banca i Estalvi de les Illes (SABEI)
Sindicat Autònom Treballadors d'Estalvi (SATE-València)
Sindicat Independent de les Balears (SIB)
Sindicat de Treballadors Ensenyança de les Illes (STEI)
Sindicat Professional de Policia Local (SPPL)
Unió Mallorquina (UM)
Unió de Pagesos
Unió Sindical Obrera (USO)

Aguiló i Torrents, Caterina
Alonso, Emilio
Amengual Martorell, Bernat
Artigues Bonet, Antoni
Artigues Sastre, Antoni
Artigues i Gayà, Concepció
Bonnín Sánchez, Francisco
Bosch, Esperança
Bova Garcia, Carles
Bover i Bennassar, Jaume
Caballero, Ana M^a
Caldentey Ramos, Biel
Caminals Girbent, Pedro Luis
Canyelles i Garau, Jaume
Carreras i Murillo, Llorenç
Coll i Bufi, Andreu
Coll i Isern, Miquel
Crespi Plaza, Andreu
Crespi i Rigo, Bartomeu
Crespi Salas, Joan
Díaz Alcalde, Eugenio
Duran Coll, Margalida
Estelrich Font, Margalida
Fiol Horrach, Jordi
Fullana Daviu, Guillem
Flaquer Servera, Miquel
Garcia Roca, Catalina
Gavaldà, Lluís (Els Pets)
Gelabert i Bassa, M. Coloma
Gené i Ramis, Martí
Gotarredona, Roger
Grosske Fiol, Eberhard
Guiscafré Siquier, Antoni
Joan Santandreu, Antònia
Juaneda Sampol, Catalina
Julià Prohens, Miquel

Lliteres Femenies, Bartomeu
Llompert Cortès, Baltasar
López Crespi, Miquel
Lorente Casafont, Mercè
Manera Erbina, Carles
March Cerdà, Miquel Àngel
Margarit Trias, M. Magdalena
Marimon i Giralt, Assumpta
Martí i Florit, Bartomeu
Martínez Miró, Tomàs
Mas i Adrover, Joan Maria
Mas Busquets, Francisca
Mas Tugores, Joan Josep
Mascaró Pons, Pere
Melià Ques, Josep
Melis, Joana
Mengod Bonet, Paco
Miquel Perelló, Margalida
Moll Marquès, Josep
Moncades Boyeres, Jaume
Mora Aguiló, Francisca
Moragues Ramis, Joan
Morey Celdran, Encarna
Morey i Mas, Miquel
Munar Riutort, Maria Antònia
Muñoz Perugorria, Pere
Oliver "Majoral", Biel
Obrador, Bartomeu "Xamarri"
Palou i Mas, Josep
Pascual Quetgles, Isabel
Pascual Ribot, Antoni
Pastor Portero, Mònica
Payeras Busquets, Antoni
Pellicer Juan, Mª José
Peña, Demetrio J.
Perelló Ginard, Joan
Pol i Fiol, Joan
Polo Fernández, Pere
Pomar i Llambies, Guillem
Pons Campos, Rafel
Porter Moix, Miquel
Rado Fiol, Pedro J.
Rahola Martínez, Pilar
Ramis i Sastre, Mª Antònia
Real Riutort, Fco. Javier
Reolid Garcia, Vicennte
Rian Vallès, Magdalena
Ribas Amer, Carme
Riera Vives, Antoni
Roig Quart, Antoni J.
Rus Jaume, Llorenç
Sampol i Mas, Joana M^a
Sampol Mas, Pere
Sánchez i Font, Gracià
Sanchis Palou, Luis
Santander Pons, Neus
Sastre i Font, Jaume
Sastre i Joan, Mateu
Sastre Sastre, Catalina
Seguí Magdalena
Serra i Busquets, **Sebastià**
Serra i Joan, **Sebastià**
Torres Martínez, Llanos
Valle Hernández, Xavier
Vidal Aloy, Joan
Vidal Amengual, Magdalena
Vilchez Carreras, Josep M^a
Villalonga, Priam
Zanoguera Garcia, Joan (Continuarà...)

LLIBRES

APARADOR DE LLIBRES
(Novetats)

ΩΩΩ

Mª Antònia Oliver, **Amor de cans**, Ed. 62. Aprofitant la celebració aquests dies dels Premis Ciutat de Palma i abans que surti publicat l'últim premi atorgat a Jordi Coca per l'obra guanyadora d'enguany, pot ser bo recordar el llibre de Mª Antònia Oliver guardonat l'any passat. Es tracta d'*Amor de cans*, una novel·la on l'autora manacorina ens conta la història de sis dones d'una família pagesa, una casta d'éssers descastats de la part forana mallorquina que després de mort el pare es reuneixen totes plegades per primer cop després de molts anys de separació. La mort és una bona excusa per a l'autora per aplegar les baixeses dels personatges de la trama entorn d'un fet que pot semblar essencial. Les sis dones formen un corpus principal de la història on la figura dels homes, sense tractar-se d'una obra feminista, hi queda relegada a un segon terme, com a elements purament decoratius d'una trama ben lligada. M.A. Oliver, amb un llenguatge arrelat a Mallorca, ens narra també la història d'aquesta terra durant els últims trenta anys. (A.R.M.)

ΩΩΩ

Ko Tazawa, **Cartes a Yu i Kei**, Ed. la Campana, 176 pàgs. PVP 1.600. L'Autor de *Catalunya i un japonès*, ha escrit un segon llibre en català. Yu i Kei són els seus fills, i a través de la immersió que han fet en una escola catalana, Ko Tazawa descobreix significatius aspectes de la nostra manera de ser i els compara amb els costums japonesos.

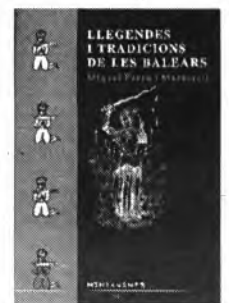
ΩΩΩ

Ch. A. Eastman, **L'ànima de l'indi**, José J. de Olañeta, Editor, Palma 1995, 79 pàgs. PVP 1.100. Ch. A. Eastman, de nom autèntic Ohiyesa (1858-1939) fou un indi sioux que tot i rebre una educació blanca, va escriure una dotzena de llibres on explica de primera mà la cultura, els valors i la mentalitat dels pells-roges. Llibre útil per entendre el procés de destrucció a què estan sotmesos els indis nord-americans i comparar-lo al genocidi dels colonitzadors espanyols contra la nació catalana. (J.S.)

ΩΩΩ

Adolf Tobeña, **El cervell eròtic**, Ed. La Campana, 224 pàgs. PVP 1.800. Ja es comença a conèixer el paper del cervell en les relacions amoroses. L'autor fa una exploració fascinant de la "neurologia sentimental", combinant el rigor amb oportunes dosis d'ame-na ironia i fins i tot provocació.

Miquel Ferrà i Martorell, **Llegendes i tradicions de les Balears**, Ed. Documenta Balear, Palma 1995, 155 pàgs. Aquest llibre, engrescador i especialment útil per interessar els lectors en el coneixement de la nostra terra, reuneix vuitanta articles que tracten de l'ànima, la literatura i els costums populars, en què l'expressivitat del llenguatge crea una atmosfera màgica, idònia per comunicar a les futures generacions el record del passat i per enllçar amb el passat la continuïtat de l'esperit del nostre poble.

ΩΩΩ

Miquel López Crespi, **Punt final**, Ed. Moll, Balanguera 72, Palma 1995. Vint-i-set poemes omplen les seixanta pàgines d'aquest aplec, la darrera aportació poètica del prolífic autor de sa Pobla. López Crespi ens presenta ara el poemari que va obtenir l'any 1994 el Premi Paco Mollà, que concedeix l'Ajuntament alacantí de Petrer (Revista **Llegir**).

LLISTA DE VENDES

1. *Excelsior o el temps escrit*, Biel Mesquida, Ed. Empúries.
2. *Manual per protegir-se de mestres i educadors*, Victor Gayà, Leonard Muntaner Editor.
3. *Natura d'anguila*, Mª de la Pau Janer, Ed. Columna
4. *Dins el darrer blau*, Carme Riera, Destino
5. *El món de Sofia*, Jostein Gaarder, ed. Empúries.

Per fer aquesta llista s'ha consultat la **Setmana del Llibre en català** (Sala Corbada de l'Escorxador 2-11 de febrer 1996)

1. QUÈ LLEGIU?
2. QUIN LLIBRE RECOMANAU?

Maties Oliver

1. *Memòries d'un burgès...* Espar i Ticó.
2. *Mort de dama*, Llorenç Villalonga.

Jaume Simonet

1. *Joan Salvador Gavina*, Richard Bach
2. *Mossegades*, Jaume Sastre.

Joan Vicenç: "Estic decepcionat de la Justícia"

Un dia 11 de març el jutge foraster Juan Pedro Quintana, titular del jutjat penal núm. 2, jutjarà els mallorquins Mateu Joan de L'ESTEL per un presumpte delictes d'injúries i polític del PP Ventura Rubí. Per saber de quin peu es calça el jutge, hem entrevistat Joan Vicenç Colom contra qui va posar una demanda semblant el polític del PP, González Ortea, recentment en l'escàndol de corrupció de l'IBASAN. Vegeu grans titulars de L'ESTEL: **El Ibasan encarga a dedo trabajos de topografía al cuñado de González Ortea** (8.1.96); **El cuñado de Ortea acusado por el Ibasan no tiene el título de topógrafo** (12.1.96); i **El hijo de Topógrafos denunciará por intrusismo al cuñado de González Ortea** (16.1.96).

Jutge Quintana Carretero us va condemnar per un delictes d'injúries, què pensau de la sentència?

Que la democràcia no ha arribat i que la justícia continua com anant a favor del peix gros i fent la llenya damunt el petit. Estic decepcionat dels tribunals de justícia. Ara entenc aquella dita mallorquina diu: "vas més tort que la justícia".

Què deis això?

Perquè el polític del PP, Sr. González Ortea, va emprar la seu del Tribunal Constitucional de Mallorca per fer una declaracions en contra meua on em va acusar de *matón*, de *mafios* i de *terrorista d'extrema esquerra*. El jutge Quintana Carretero em va condemnar a un any de presó i a mi un ciutadà del carrer, quan em vaig defensar al diari, el jutge Miguel Jesús Florit Mateu em va posar una multa de nou milions i el jutge Quintana Carretero em va condemnar a 10.000 ptes de multa i 500.000 d'indemnització i les costes del cas, en Perera.

Què notau res estrany en el funcionament dels jutjats?

Perquè! A les comunicacions que m'arribaven duen subratllats amb lletres vermelles i a l'ample frases com "sin falta"... Jo encara tenc pendents de l'any 89 amb la família de González Ortea i no m'he sentit res. Dins els jutjats n'hi ha que van a peu i d'altres que van en cotxe. Què passa aquí?

Perquè us va condemnar el jutge foraster Quintana Carretero per haver estat corrupte González Ortea. Ara aquesta política del PP, ell, el Sr. Enseñat, i els seus cunyats, Ignacio Cases i Mercedes Enseñat, han sortit en titulars de primera pàgina per l'escàndol IBASAN, què en pensau d'això?

Perquè fets m'han donat la raó i això que encara no ha sortit tot, però, encara no ha esclatat l'escàndol Baseosa. Jo tenc la consciència tranquila. Crec que molts d'altres que han intervingut aquest afer no podran dir el mateix.

Què deis recórrer la sentència?

Ara estic esperant la resolució del tribunal de l'Audiència pre-López Ortega.

Què van condemnar per injúries lleus quan el nou Codi Penal que vigora el pròxim mes de maig fa desaparèixer les injúries lleus. Ara veurem que en dirà l'Audiència. Ω

Ensenyat, González Ortea, Mercedes Enseñat i Ignacio Cases, tots els implicats en l'escàndol IBASAN reunits vora el misser del PP, Rafael López Ortega, al jutjat número 2 de Ciutat dia 26 de setembre de 1994.

CARN CAPOLADA

El desgavell de la justícia colonial espanyola

JAUME SASTRE

Si ens hem d'atenir estrictament als fets i a l'opinió generalitzada que circula pels mitjans de comunicació, l'administració colonial de justícia espanyola és un desgavell. L'altre dia, el periodista Germà Ventayol escrivia un article que començava i acabava amb els següents paràgrafs: **Em tremolen els dits. Estic indignat i escriure en calent dels jutges em pot suposar algun disgust, però l'última decisió del jutge Miguel Moreiras ha ultrapassat la meua capacitat d'astorament davant l'escandalosa ineptitud de l'aparell judicial espanyol. (...) Que la mare de Déu de Lluc emlliuri dels jutges.** (1.II.96). La indignació de Ventayol estava provocada pel fet que el jutge Moreiras ha reduït la suma del presumpte frau d'Inverbroker de 200.000 milions a 4.000, la qual cosa demostra que els jutges manegen xifres multimilionàries amb una frivolitat que escarrufa.

El bo i cert, emperò, és que els motius d'alarma i de preocupació davant el caos, la corrupció, l'amiguisme i la incompetència de la justícia colonial es multipliquen dia a dia. Sense anar massa lluny, el dia abans, o sia dia 31 de gener, Torres Blasco, es feia ressò d'una notícia que a nosaltres ja ens havia arribat. Setmanes abans de les últimes eleccions autonòmiques (26 de juny de 1995), Gabriel Cañellas en persona i amb el seu cotxe oficial, un dissabte horabaixa, havia visitat el jutge Pedro Barceló al seu domicili particular, carrer Soldat Bosch Maïans s/núm. 1 d'Establiments. Recordem que aquest senyor jutge va decretar el secret del sumari de l'afer del Túnel de Sóller fins just després passades les eleccions autonòmiques, fet que sens dubte va afavorir els resultats electorals de Gabriel Cañellas. Però això no és tot, perquè si de cas el jutge Barceló no havia acaramullat prou descredut, Francisco Berga, al seu llibre *De CAP a Brokerval*, reconeix els vincles damistat que l'uneixen amb el jutge que va instruir el cas Brokerval. Llegim a la pàgina 42: **El juez Pedro Barceló autorizó que mi padre y mis hermanos (Toni, Juan Manuel y Quica) me pudiesen ver en los calabozos del sótano**

del edificio de los juzgados, y así lo hicieron durante unos minutos en presencia de miembros de la policía. Minutos después bajó el mismo juez acompañado de Juan Buades a interesarse por mi estado de salud y de ánimo, ya no como juez sino como amigo, en un gesto que le agradezco humanamente. No és això un greuge comparatiu! En aquests moments el Tribunal Suprem, ha condemnat el magistrat Miguel Moreiras a pagar una multa de 300.000 ptes. per haver traït el secret de sumari i haver revelat a la premsa fatxa de Madrid, en concret l'ABC, dades del cas **Argentia Trust**. Bé idò, i qui expedienta el jutge Pedro Barceló? Qui proposa la seva expulsió del cos judicial o com a mínim la seva suspensió? Qui jutja els jutges? Qui defensa els ciutadans dels abusos, l'amiguisme i la corrupció en què puguin incórrer alguns jutges?

El jutge Pedro Barceló, més conegut pel jutge del rock and roll, va afirmar públicament **Un juez se abstiene en una causa por amistad íntima o enemistad manifiesta** (UH 28.II.95). Porca mentida! Si Barceló hagués tingut un mínim d'honestat s'hagués abstenut d'instruir el sumari de Brokerval on estava implicat el seu íntim amic Francisco Berga a qui ja havia ajudat l'any 1990 quan va posar una fiança d'11 milions a Llorenç Mir, aleshores president de la CAP, per haver fet unes declaracions a UH on criticava la gestió de Berga com a responsable de la gerència de CAP.

Bé, doncs, dins aquest context, dilluns dia 11 de març el jutge Pedro José Quintana Carretero, un jutge conegut pels seus

antecedents de sentenciar a favor de polítics del PP acusats de corrupció, vegeu el cas González Ortea-Joan Vicenç, jutjarà la demanda posada per Ventura Rubí, negociant d'aigua i tinent batle de l'Ajuntament de Sencelles, contra mi i el director de L'ESTEL, Mateu Joan. Que se'n pot esperar d'aquest judici i d'aquest jutge? Doncs aviat ho sabrem. Mentrestant s'acosta el dia assenyalat, jo vull recordar dues coses:

Primer, el president del Tribunal Constitucional espanyol Álvaro Rodríguez Bereijo, l'altre dia, davant el col·lapse de la justícia a causa dels plets per motius polítics, va afirmar al diari *Avui*: **Cal treure el debat polític dels jutjats i dels tribunals** (28.I.96).

I segon, el Tribunal Superior de Justícia de Balears (TSJB), en data 11 d'abril de 1994, va arxivar la demanda del president d'EMAYA, Arturo Cadenas, i de Ventura Rubí, contra el diputat del PSM, Pere Sampol, per haver denunciat en una roda de premsa **l'existència d'una màfia de l'aigua que especula amb un bé públic amb la complicitat d'EMAYA. Aquesta màfia està formada pels líders dels PP de Sencelles, Ventura Rubí, i pretén especular amb la venda de l'aigua procedent dels seus poues.** El TSJB, en sentència signada pel jutge Juan López Gayá, va arxivar la querella en base als següents raonaments jurídics: el diputat Pere Sampol va actuar en compliment del deure d'informar i del dret a exercitar una crítica. La llibertat d'expressió i d'informació, constitueix un dels eixos del pluralisme polític i un dels fonaments essencials de la societat democràtica, com així ho han reconegut el Tribunal Europeu de Drets Humans, el Tribunal Suprem i el Tribunal Consitucional. El recurs d'apel·lació de Cadenas i de Rubí davant el TSJB també esser desestimat en data 29 de juliol de 1994 i en una resolució signada per Angel Reigosa, Francisco J. Muñoz i José Zaforteza. Quantes vares diferents tenen els tribunals espanyols per amidar unes mateixes declaracions? Dia 11 de març ho sabrem. Estau tots i totes convidats a aquest judici que ben segur serà un gran espectacle. Us ho ben assegurar! Ω

1975-1995: Vint anys d'herència franquista (i v)

I mentre els polítics d'ofici estan ocupats en altres coses, segurament a preparar "Filesas" varies i a negociar i a renegociar documents del CESID; els vells polítics es lamenten i no acaben de veure clara la situació heretada, i quan no, la censuren de ple. Un dels més lúcids, per protagonista de tots els fets que he anat analitzant i per prestigi de la seva persona, és en Jaume Ros i Serra quan clar i català sentència quatre veritats pel bé de la nostra nació en el seu recentíssim llibre *La decepció de la memòria: 1939-1995*:

"Hem arribat a l'aberració que quan a Catalunya s'acorda el nom d'home d'Estat a un català, sempre es tracta del d'ells. Com amb Tarradellas que els resol un problema. O a un altre que el fan "El español del año" si el veuen mansoi. Si no és "com Franco però a l'inrevés"."

Els nostres polítics obliden que la història dels darrers tres segles transcorre sota aquest desig en vies d'acompliment: "...por mi deseo de reducir todos mis Reinos de España a la uniformidad de unas mismas leyes, usos, costumbres y tribunales".

Un Cambó amb tota una vida inútil és patètic. Ell féu sempre manifestacions d'antiindependència com ara fa Pujol. El 1917 en una conversa amb Ventosa i Calvell diu: "Com se'ns judicarà a nosaltres en l'esdevenidor si totes les nacionalitats insatisfetes resolen el seu problema, menys Catalunya i es pot dir que ha estat per culpa nostra". Un Pujol havent refusat de fer seva qualsevol possibilitat de tombar la situació, justament en una Europa que ha afermat fa poc tantes noves nacions, és patètic també quan escriguí les seves memòries, si les escriu sincerament. Si a fi de comptes no es vol enganyar ell mateix. Si arriben a fer-lo un "hombre de Estado", segur tindrà carrer, plaça i potser també un marquesat, però la seva Catalunya, la de tots, ja serà diluïda com el Rosselló (...). A fi de comptes, Catalunya viu en una simulada llibertat filla de les rendes disminuïdes que aconseguí el no gens "pragmàtic" Francesc Macià. El mèrit i el reconeixement no el devem a ningú més. De 1890 a 1936 la Lliga, Regionalista o Catalana, tant li fa un nom com l'altre, fou la que nedà entre confusions que acabaren a Burgos o a l'exili. La dictadura franquista semblà posar el 1975 tota la Catalunya democràtica i

opositora en un costat, però des d'aleshores la confusió ha dominat la situació amb un socialisme sucursalista i un "nacionalisme" estatuari i rebaixat."

Es ací, mentre aquí nedem entre les variants que poden donar botiflers diversos, a Espanya preparen el terreny de la "cohesión nacional" veient-se-les a venir una altra vegada. Així, l'últim llibre de l'espanyolista Jiménez-Losantos (del qual el seu nom ha transcendit com a probable ministre de cultura en un govern del PP) "Lo que queda de España: una introducción sentimental y un epílogo balcánico" deixa a les clares l'empantaganada que els catalans n'hem tret de la "transició" i del possible infern al que podem caure de seguir aferrats a l'actual sistema. De manera indirecta, l'esmentat llibre, permet interpretar l'acció dels catalans com ja la va interpretar Franco el febrer del 1937 davant un grup de corresponsals estrangers quan va dir:

"En cuanto a la suerte futura de Cataluña, hemos de decir que ésta es precisamente una de las causas fundamentales de nuestro levantamiento; si abandonásemos a Cataluña a su propio destino llegaría a ser un peligro para la integridad de la patria."

En definitiva: que la "causa fundamental" que ens portà a la guerra i a les rebaixes reformistes del 1978 segueix vigent i amant; i que aquests vint anys només han servit per verificar la gran decepció que cada dia més catalans manifesten al desenvolupament d'allò que hagués hagut d'ésser però que ni, aviat ni tard, ha estat. Per això, fins i tot un dels màxims responsables de la sedimentació de tot aquest potipoti, Jordi Pujol, en un rampell de

cínica sinceritat ens pot etzibar per sorpresa de tots el següent (*Avui*, 27/6/1995):

"Repensar Catalunya. No vam resoldre prou bé la qüestió de l'Estatut i de l'estructura de l'Estat. Vam pecar d'una prudència exquisida, potser excessiva. Ara em pregunto si tenia sentit... La transició la vam afrontar molt pobres d'idees (i de manca de preparació directiva!), com ja observà Josep Benet parlant sobre el mateix). Els escrúpols van fer mal a l'hora de situar com un argument central els drets històrics. Els fets posaran els catalans de nou i si no hi ha canvis, davant d'una paret."

Què no havíem quedat que "tot anava tant bé" i que la línia encetada no necessitava pas canvis? Potser, ara que Pujol comença a declinar, ens comença a obrir la caixa de Pandora. Perquè ja se m'explicarà com cal interpretar l'eufemisme dels catalans i la paret al que s'al·ludeix. Es més, si necessitem un canvi per a no "estampar-nos" quina és l'aportació política del pujolisme envers aquest viratge? Ens anuncia una crisi de tints suïcides i aquí no s'està fent res per evitar-la?

Vista la situació global, si no volem acabar tots entre les "parets" d'un frenopàtic o contra una "paret" d'afusellament caldrà convenir diàfanament que només un independentisme que estigui representat per uns caràcters psicològics com els del president Macià, o pel cas com els d'un Jaume Ros, ens poden exorcitzar les pedres al fetge (també al cap!) que traginem els catalans ja fa massa temps i portar-nos a la saludable i enriquidora independència tot esbombant definitivament les "parets" de sempre. **Francesc Castany de Caso** Ω

Ofensiva sostinguda contra els serveis del tren

Ha passat ja temps suficient perquè puguem afirmar sense pa a equivocar-nos que els nous gestors del tren a Mallorca ni l'estimen ni volen que doni bon servei.

Fan tot el possible per gastar-se els doblers que arriben a Madrid amb obres que, a més de lletges i poc pràctiques, es fan durar molt de temps i surten molt cares.

Quasi un any han emprat per fer unes andanes noves, que estan acabades a tots els pobles, i unes petites marquesines horipilants de formigó, que no serveixen per resguarda-se ni de pluja, ni del vent, ni del fred a la gent que ha d'esperar el tren.

Han retirat la teulada d'un grapat d'estacions que s'han patat bona part de l'estiu destapades. Ara aguanten aquest hivern les parets s'estan abeurant amb les pluges, les bigues es podriran les parets cauran. L'únic sentit que veig a això de començar obrir a les estacions i deixar-les mig acabades no és altre que gastar el pressupost que els arriba de Madrid i no invertir en el que realment voldrien els usuaris del tren.

Hi ha un parell d'estacions on no s'hi pot entrar per esperar resguardar-se del temps, que no tenen cap servei, i per no tenir i tenen ni tauler d'anuncis, ni d'horaris, no hi ha excusats, ni paperes. Les persones que viatjam en tren hem de veure com, per deixadesa de la direcció de serveis ferroviaris de Mallorca, aquestes estacions es fan malbé, amb el consentiment de la conseller de Transports.

Quan varen arribar les màquines noves, sabíem que no s'havia fet una compra de futur i a llarg termini, però no pensàvem que ho poguéssim comprovar tan aviat. Compraren unes locomotors amb motor dièsel, perquè per posar un tren elèctric resultava mcar i no permetia la inversió a curt termini. Els passatgers he pogut comprovar les moltes avaries que tenen les màquines noves i com la compra que es va fer era la més barata del mercat o la que deixava més comissions, però no la que convenia als usuaris, e quals pensen que aquestes màquines noves no duraran tan com les velles que, de fet, encara donen bon rendiment i han hagut d'auxiliar més de dues vegades les noves.

De l'estació de Ciutat ja està tot dit, però si ho lligam amb que passa amb la resta del servei ferroviari de Mallorca, pode pensar que el que passa és que, als personatges que decideixen, i els interessa mantenir el tren amb utilització de passatgers per quilòmetre quadrat més elevada de l'Estat espanyol.

La Ciutat de Mallorca és vista com un espai on especular i i com un lloc on anem a fer feina, passejar o viure. Pels qui comanden el tren és una nosa, perquè no l'utilitzen i perquè no és un negoci tan bo com els cotxes i els aparcaments subterranis, e quals, encara que molestin, contaminin i ocupin més espai, això, ells, no els importa. Volen guanyar doblers.

Soterrar les avingudes a la plaça del rei En Jaume no és un intent de fer més agradable la vida ciutadana com algú podria pensar. És la garantia que el tren del futur no pugui arribar soterrat fins al centre de Ciutat, una idea que fa tremolar els qui tenen interès perquè els cotxes no siguin vedats a cap plaça ni carrer.

Esbucar els edificis de les estacions és voler esborrar per ser pre el testimoni de la importància que aquest mitjà de transport tingut dins la història de Mallorca.

Fer retrocedir el quilòmetre zero de la via del tren cinc-cents metres lluny del centre de Ciutat, és un altre intent per avorrir a usuaris i que optin pel cotxe privat. Això podria suposar uns dos mil cotxes més dins Ciutat amb el consegüent volum de negoci repartir.

Si el motiu és el Parc de les Estacions, tal com diuen els promotors del desastre, no hi hauria d'haver cap inconvenient a fer un concurs de projectes on es contemplés la possibilitat de desplaçar el km 0 a un costat del parc i mantenir la possibilitat que la via del tren es pugui prolongar soterrada, travessant la Ciutat de Mallorca **Guiem Ramis i Canyelles, Santa Maria del Camí** Ω

La UIB publica un llibre de M. López Crespi

Recentment, la Universitat de les Illes Balears (UIB), a través del Departament de Llengua i Literatura Espanyola, ha publicat el llibre del nostre col·laborador M. López Crespi, un dels escriptors mallorquins més guardonats en la història de la nostra literatura. El llibre que ha editat la UIB es titula *L'obscura ànsia del cor* i obtingué el Premi Nacional de Poesia a les Festes de la Cultura Catalana "Pompeu Fabra" (Ciutat de Perpinyà 1988).

El llibre va ser presentat el passat dia 22 de gener pel professor Francisco J. Díaz de Castro a la Sala d'Actes del Centre de Cultura "Sa Nostra". Davant un nombre públic que omplia de gom a gom la sala d'actes de Sa Nostra, el professor Díaz de Castro parlà extensament damunt l'obra literària i poètica de l'autor de sa Pobla destacant els nombrosos premis internacionals (França, Espanya, Romania, Itàlia, etc) que M. López Crespi havia guanyat amb les seves traduccions. Després el mateix autor llegí una selecció de poemes del llibre.

Seria interessant que els responsables del Departament de Català de la UIB que sistemàticament marginen els autors mallorquins contemporanis (especialment els més compromesos amb les tasques del nostre redreçament cultural i nacional) aprenguessin, per una vegada, del Departament de Llengua Espanyola. Ω

Gloses

Història de Mallorca

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Dap a Porto Pi fugiren
nés de trenta mil persones,
es còses no eren bromes;
en això se decidiren
el gran pinar s'espargiren
per poder-se ells cobrir:
"Ja veurem això quin fi;
esperarem uns quants dies."

La resistència afluixà
molts de moros fugiren,
el que darrer trobarien:
el seu rei que els esperà.
A l'Almudaina quedà
amb vestit de seda blanc,
ell no se sentia estrany
el que havia de passar.

El rei i en Nuno Sanç
amb el *jeque* se trobaren
amb ell dialogaren
explicant-li d'on vengueren.
Quatre guàrdies només eren
que guardaven aquell rei,
enia cara de vell,
els seus anys mai no saberen.

A dins poc temps va morir
aquell rei tan trist de pena,
era molt grossa condemna
que havia de sofrir.
Déu ho va voler així,
no va ser molestat,
en terra fou enterrat;
ots tenim el mateix fi.

Tothom estava cansat
de tanta lluita tenir;
se n'anaren a dormir
després d'aquell dur combat.
Mil dos-cents vint-i-nouat
d'aquella grossa victori
quedarà en repertori
per esser estudiat.

Des d'aquell moment va esser
Mallorca ja catalana,
van fer pas d'una romana
que va molt *emplear-se*.
Els qui tengueren poder
varen fer grans cases noves,
no tenien por de proves
per poder convèncer-se.

A Ciutat de tot trobaren;
peces de seda i d'or,
cavalls vestits de debò,
i de tot sen admiraren
en veure com treballaven
tan garrut aquella gent;
era un món d'admirament
tot allò que contemplaven.

El primer de gener era
de mil dos-cents trenta, és a dir,
sa pau va regnar aquí
amb una grossa esponera.
és ben estar per uns era,
només pel que van guanyar,
aquest se sol situar,
per l'altre, sa fogatera.

An els soldats varen dar
tota franca llibertat
que fessin lo que els agrat
ningú los castigarà.
A cases varen entrar,
allà trobaren se dones,
ses perles, ses còses bones
les ho varen regalar.

Després de sa recollida
de caixes d'or i diamant,
vestits i cavalls bastants
sa missió era complida.
Per poder salvar sa vida,
ses dones de tots los daven
perquè, de fet, esperaven
de s'espasa, sa punyida.

Vuit dies los va durar
tota aquella requisa,
de fet, va ser bona missa
que sa nativa passà;
de valor, res hi quedà,
or ni plata ni vestits,
només aquells nins petits
que es morien de plorar.

Sa riquesa es repartiren
entre es lliberadors,
se sentien grans senyors
amb allò que posseïren;
orgull molts d'ells ja sentien
vegent aquell caixó d'or,
se li creixia es cor,
ses manies li fugien. (Continuarà)

És hora de protestar!

ES GALL

Damunt noltros sobrevola
dirigida per Madrid
intensa ràdio espanyola...
Pot qualcú estar-ne agrait?

La potència d'antenes
pel castellà a Marratxí
han inflat a veles plenes,
volent de les nostres venes...
treure el xerrar mallorquí.

Mª Antònia i Soler
presidiren...No, no anam!
Protestar o posar fre
és el que haurien de fer,
en lloc de picar aquest ham.

Quan començarem a vèncer
els qui ens fan morir d'ofec,
si la seva ràdio i premsa,
com un front de guerra intensa,
acceptam de grat i en sec?

De per tot ens tiren coça,
com pot ser que ho trobem bé?
Ara als nins de Valldemossa
el Ministeri els endossa
una escola en foraster.

I aqueixa escola, lector,

és l'escola de Son Pacs...
Quan aprendrem la lliçó
de fer mobilització
per contrabatre els atacs?
Si ens tiren mala llavor,
en lloc de dar-li conró,
millor que es perdi entre els
[macs.]

Hi ha mallorquins de la terra,
de la corona als talons,
que aiden els qui ens fan la
[guerra]
i afiquen xerra que xerra
el castellà als seus minyons.

I ara hi ha a les Avingudes,
al bar que era l'Alcalà,
tres forasteres menudes,
camareres caparrudes,
que no entenen català
i, per servir les begudes,
t'ho fan dir en castellà.

No vos pareix que és ben hora
de protestar-hi en tropell
o de posar-hi devora
per vergonya aquest cartell?
"Es un bar sols pels de fora,
pels d'aquí això és un bordell".

Temes italians dels anys seixanta

El món (Il mondo)

Lletra i música: Pes-Fontana, Meccia
Adaptació: J. M. Andreu

No. Aquesta nit, amor, no puc pensar en ningú.
He obert els ulls i ho miro tot al meu voltant.
I al meu voltant girava el món,
com ha fet sempre.

Gira el món i gira
per l'espai que els meus ulls miren,
amb amors que avui comencen,
amb amors que ahir morien,
amb les penes i alegries
d'altra gent que és com sóc jo.

El món...!
El món que miro fet silenci,
el món que fa que ja no pensi,
si no és per dir que no sóc res.

El món volta
i ni un moment pot aturar-se.
La nit ja ha mort i el sol s'aixeca
i un nou dia vindrà.

La, la, la, la,
la, la, la, la,
La, la, la, la,
la, la, la, la...

A Son Rapinya, teatre

En Vicenç de Son Rapinya

Ja era hora, ja tocava
que a Son Rapinya a la fi
sorgís un grup de teatre
que dinamitzàs la vida
de l'obra barriada.

I així el jovent pogués,
i per què no la mainada?
esplaiar-se fent cultura,
fent allò que més els hi agrada.

Així els caps de setmana
ja no hauran de quedar a casa,
que el jovent és inquiet
per estar de mans plegades.

Així doncs avui voldria
desitjar-vos de tot cor
que molts d'anys pugueu fer
allò que tant estimau.

Com ara pujar a escena
a representar un paper.
Per açò avui vos dic:
"No defalliu mai, coratge!"

**MALLORQUINS!
MALLORQUINES!
COMPRAU PRODUCTES
DE MALLORCA!!**

SÓN ELS MILLORS DEL MÓN!

És un suggeriment de L'ESTEL de Mallorca

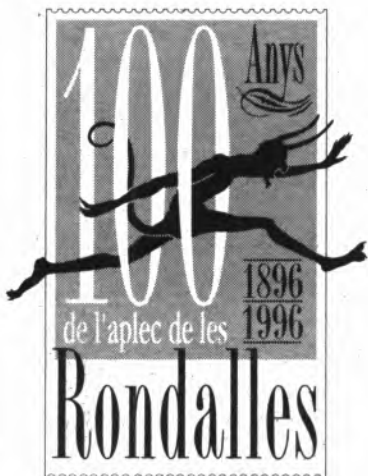
**Immigrant! Tu no pots ensenyar la llengua mallorquina als
teus fills, però els mestres a l'escola sí que ho poden fer.
Exigeix escoles catalanes al teu barri o al teu poble.**

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

1996 dedicat a la commemoració dels cent anys de l'Aplec de Rondaies d'en Jordi des Racó

L'any 1996 serà l'any dedicat a la commemoració dels 100 Anys de l'Aplec de les Rondaies d'en Jordi des Racó, de mossèn Antoni Maria Alcover. Per aquest motiu, les institucions que formen la comissió organitzadora han elaborat un programa d'activitats en homenatge a aquest il·lustre personatge.

Els concerts de Maria del Mar Bonet que han tingut lloc el dia 2 de febrer a l'Auditori de Manacor (data del naixement de Mn Alcover) i el dia 3 de febrer a l'Auditori de

Ciutat són uns dels actes més significatius d'aquest programa.

La comissió organitzadora ha acordat el disseny d'un logotip que representarà totes les activitats que es duïguin a terme amb motiu de l'Any de les Rondaies, el qual apareixerà en totes les publicacions i també s'editarà en camisetes, punts de llibres, adhesius, etc.

Al llarg de l'any es presentaran publicacions diverses, com són l'agenda per a l'any 1996 dedicada al món de les rondaies, que ha editat el conseller de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, l'edició d'una biografia de Mn Alcover realitzada per Gabriel Janer Manila i la publicació de l'epistolari familiar de Mn Alcover, a càrrec de l'Ajuntament de Manacor.

A tots els pobles de les illes es duran a terme escenificacions teatrals de les rondaies i un cicle de conferències sobre el tema. L'Institut d'Estudis Baleàrics organitzarà unes jornades, amb la participació d'especialistes de nivell internacional, el comissari de la qual serà Gabriel Janer i Manila. **Redacció** Ω

El conseller de Cultura, Bartomeu Rotger, el director general de Política Lingüística, Joan Barceló, i el director general d'Educació, Jaume Casesnovas, del Govern Balear, en un moment de la presentació de l'Any de les Rondaies.

Les rondaies mallorquines

L'any 1966 farà cent anys de la publicació del primer volum de l'Aplec de Rondaies Mallorquines d'en Jordi des Racó, pseudònim de mossèn Antoni Maria Alcover i Sureda (Manacor 1862-Palma 1932), qui al llarg de la seva vida va dur a terme dos treballs de gran importància per a la llengua catalana: el *Diccionari català-valencià-balear* i l'*Aplec de Rondaies Mallorquines*. Aquest aplec està format per 270 rondaies i esdevé una de les col·leccions de contes populars més importants i completes d'Europa i la més extensa publicada en català.

La majoria de les rondaies es varen publicar per primera vegada a diverses publicacions periòdiques, on Mn Alcover va col·laborar entre els anys 1880 i 1931. S'han trobat rondaies publicades a setze revistes diferents. Per a donar una major consistència i difusió a la seva obra, Mn Alcover la va aplegar en volums, el primer dels quals va sortir l'any 1896. Durant la seva vida es varen publicar dotze volums i, quan ja havia mort, Francesc de Borja Moll va continuar amb l'edició de les rondaies i va ampliar l'Aplec fins un total de 24 volums. A partir de 1960 també les va difondre a través de la ràdio. Alguns escriptors mallorquins han fet diverses adaptacions teatrals de les rondaies i darrerament se n'han fet adaptacions infantils i s'han publicat en forma de còmic.

L'extraordinària difusió que durant aquests cent anys han tingut les rondaies mallorquines de mossèn Alcover, les quals durant molt de temps han estat dels pocs documents que han permès als mallorquins entrar en contacte amb la llengua catalana, justifiquen aquest homenatge que les institucions de la comunitat autònoma de les illes Balears volen retre a l'autor de les *Rondaies Mallorquines*. **Redacció** Ω

El Lobby per la Independència se solidaritza amb els mallorquins agredits per la premsa de Madrid: ABC i Diario 16

EL LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA - MALLORCA se solidaritza amb els mallorquins agredits per la premsa imperialista de Madrid, en concret el president del Govern balear *Cristòfol Soler* que és víctima d'una campanya de criminalització a causa d'haver-se situat a favor de la normalització lingüística de la llengua catalana. Igualment vol fer pública la seva solidaritat amb els escriptors mallorquins *Lluís Capellà* i *Alexandre Ballester* els quals, diumenge dia 28 de gener, van ésser objecte d'un atac feixista per part de *Luis Mª Ansón* des de la pàgina editorial de l'ABC: **Algunos políticos en Baleares se han enpenado en catalanizar el mallorquín. (...) Ahora han recabado la opinión -minoritaria agradecida- de un grupo de amigos de las prebendas, como Lorenzo Capellá, Alejandro Ballester y otros.**

LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA - MALLORCA va felicitar l'Ajuntament de Vilafranca per haver declarat persona non grata el feixista madrileny *Luis Mª Ansón* i anima tots els ajuntaments de Mallorca, començant pels governats pel PP, a fer el mateix sense dubte la millor manera de fer costat al president *Cristòfol Soler*, el legítim representant democràtic -no ho oblidem de les Illes Balears i Pitiuses davant l'agressió fiscal (130.000 milions de pesets, an segons càlculs del consell d'Economia, *Jaume Mates* cultural i lingüística de Madrid ha arribat l'hora que tots els mallorquins tanquem files, Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
 .....C.P.....
 Població.....
 C.I.F. .... Tel .....

M'interessa una subscripció ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Apartat de Correus 124 07600 s'Arenal de Mallorca